

Härnösands
kommun

2018

Årsredovisning

INNEHÅLL

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE HAR ORDET	4
ORGANISATION	6

01 Förvaltningsberättelse

OMVÄRLDSPÅVERKAN	10
KOMMUNENS STYRNING & MÅL	18
FINANSIELL ANALYS	26
MEDARBETARE	36

02 Verksamhetsberättelser

AB HÄRNÖSANDSHUS	42
HÄRNÖSANDS ENERGI OCH MILJÖ AB	44
RÄDDNINGSTJÄNSTEN HÖGA KUSTEN - ÅDALEN	46

03 Finansiella rapporter

RESULTATRÄKNING	49
BALANSRÄKNING	50
KASSAFLÖDESRAPPORT	51
NOTER	52
DRIFT- & INVESTERINGSREDOVISNING	61
REDOVISNINGSPRINCIPER	62
EKONOMISK ORDLISTA	65
REVISIONSBERÄTTELSE	66

Det är bara tillsammans vi bygger en hållbar framtid

Härnösands kommuns vision är att bygga en hållbar framtid. Härnösand har tagit och ska fortsätta ta ledartröjan vad gäller omställningen till ett fossilfritt och hållbart samhälle. Samtidigt ska Härnösand också fortsätta att utvecklas i en positiv riktning.

Tillsammans med näringslivet och det civila samhället har vi visat att det går att utvecklas samtidigt som vi tar ansvar för ett hållbart Härnösand. Vår kommun och vår omgivning har vi bara till läns, vi måste ta ansvar idag för det vi efterlämnar imorgon, till framtida generationer. Därför känns det inspirerande att konstatera att det försök vi gjort här i Härnösand med Härnösandskortet, dvs. att barn, unga och vuxna kan nyttja kollektivtrafiken i hela kommunen till ett kraftigt subventionerat pris, har blivit en stor succé.

Under juni- december ökade resandet med stadstrafiken med drygt 29 % i jämförelse med samma period 2017. Det motsvarar ca 80 000 resor. Även landsbygdstrafiken ökade under denna tid med ca 8 %.

Utvecklingen fortsätter. En jämförelse mellan januari 2018 och januari 2019 visar en uppgång med 47 % för stadstrafiken och 16 % för landsbygdstrafiken. Utvecklingen får inte stanna med ett subventionerat pris för det linjenät vi har idag, nästa steg handlar om att utöka trafiken, framförallt utanför stadskärnan.

Arbetsmarknad, bostadsbyggande och företagande

Samverkan med näringslivet är helt avgörande för att Härnösand ska utvecklas, välfärden växa och arbetstillfällena bli fler. Offentlig sektor kan också fungera som motor för ett växande näringsliv. Jag brukar beskriva det som en gyllene cirkel. Offentlig sektor är stora kunder och beställare av varor och tjänster genom sina upphandlingar och inköp från privata företag. Detta i sig skapar förutsättningar för vårt

näringsliv att växa. Nya arbetstillfällen, oberoende av om de skapas i offentlig sektor eller i det privata, ger ökade skatteintäkter som i sin tur skapar välfärd. Därför måste vi samtidigt som vi kämpar på för fler statliga jobb också bedriva en aktiv politik som skapar förutsättningar för ett växande näringsliv.

2018 var året då regeringen tydligt pekade ut inriktningen för statliga jobb utanför storstadsregionerna. Under hösten gavs beskedet om en utredning vars syfte var att flytta 50 statliga tjänster från Stockholms län till Härnösand. I skrivande stund är arbetet varken avslutat, eller än mindre, konkretiserat. Men signalen från regeringen var viktig, inte minst symboliskt. Efter årtionden av förlorade offentliga arbetstillfällen kommer det nu förhoppningsvis att skapas fler.

Det är den gemensamma kraften som utvecklar vårt näringsliv och skapar de innovativa Härnösandsföretag som nu stormar fram. Vi finns alltmör på en internationell marknad och flera av våra företag drar till sig lokalt riskkapital. Ett urstarkt tecken på att vi i Härnösand tror på vår framtid. Jag vill avslutningsvis tacka alla medarbetare i Härnösand för att vi tillsammans skapar förutsättningar för Härnösand att växa.

Härnösands kommuns verksamheter

Vi lägger nu 2018 års verksamhet till handlingarna och kan konstatera att väldigt mycket hänt inom vår organisation. De stora nämnderna, socialnämnden och skolnämnden, har haft stora utmaningar utifrån en till viss del ny verklighet, med kraftigt minskade statliga anslag som tidigare var kopplade till vårt stora mottagande av människor på flykt. När intäkterna minskar från staten behöver också organisationen anpassas till den nya kostymen. Härnösands kommun klarar inte själv av att kompensera minskade statliga anslag. Offentlig sektor kommer alltid att behöva arbeta aktivt för att få intäkter att balansera med kostnader.

Årets redovisade resultat uppgår till + 47 mnkr för kommunen samt + 63 mnkr för kommunkoncernen. Vi har i balanskravutredningen under 2018 justerat årets resultat för kommunen med resultat effekter föranledda av att vi från och med 2005 övergick till att redovisa pensionskulden enligt fullfonderingsmodellen i stället för den lagstadgade så kallade blandmodellen. Nämnda justering medförde att balanskravsresultat blir negativt med -5 mnkr. Trots ett negativt justerat resultat vill jag att vi alla ska sträcka på oss.

För åttonde året i rad har vi ett redovisat plusresultat i vår balansräkning i Härnösands kommun. Vi ska komma ihåg att en stor del av intäkterna är av engångskaraktär. Dessa intäkter kommer vi inte kunna räkna med i framtiden. Samtidigt ska vi komma ihåg att många kommuner, både i vår närhet och i resten av Sverige, brottas med betydande underskott.

Det positiva redovisade resultatet år 2018 är summan av alla medarbetares insatser, både för att minska våra gemensamma kostnader, men också helhjärtade insatser för att trygga våra invånares välfärd. Jag vill avslutningsvis tacka alla medarbetare i Härnösands kommun, ingen nämnd – ingen glömd, för ERA insatser. Dygnet runt, året om, är våra verksamheter igång och våra medarbetare aktiva.

Det är **tillsammans** som vi får "maskineriet" Härnösands kommun att snurra.

Härnösand i april 2019

Andreas Sjölander (S)
Kommunstyrelsens ordförande
i Härnösands kommun

Organisation

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Detta görs med stöd av de olika facknämnderna. I kommunstyrelsens ansvar ingår även strategiska näringslivsfrågor.

Socialnämnden

Socialnämndens uppgift är att erbjuda enskilda och familjer stöd i sin livsföring. Nämnden ska också verka för en god vård och omsorg för äldre och funktionshindrade samt bedriva verksamhet som ger stöd för den enskilde att leva ett självständigt och aktivt liv i gemenskap med andra. Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten beträffande stöd och service till funktionshindrade, den kommunala hälso- och sjukvården, bistånd, insatser mot missbruk och omsorg om barn och ungdom. Nämnden beslutar även i ärenden om serverings-tillstånd samt ansvarar för kommunens familjerådgivning.

Arbetslivsnämnden

Arbetslivsnämnden är kommunens nämnd för arbetsmarknad, vuxnas lärande och mottagning av nyanlända. Nämnden har ansvar för vuxenutbildning i form av Kommunal vuxenutbildning (Komvux), Lärnvux, Svenska för invandrare (SFI), samhällsorientering för nyanlända (SO) samt för Yrkeshögskolan. Även mottagning av nyanlända samt sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden ingår i nämndens uppdrag.

Skolnämnden

Skolnämnden ansvarar för utbildning av barn och ungdomar i åldern 1-21 år. Skolnämndens verksamheter omfattar förskola, pedagogisk omsorg, öppen förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt den kommunala Musik- och kulturskolan.

Samhällsnämnden

Samhällsnämnden ansvarar för miljö-

arbete, fysisk planering, bygglov, mark- och fastighetsfrågor, mätningssuppgifter, gator och parker, naturvård, miljö- och hälsoskydd samt livsmedelskontroller. I samhällsnämndens ansvarsområde ingår även fritids- och ungdomsverksamhet, däribland drift av fritids- och friluftsläggningar samt ungdomsgården Kåken.

Mandat i kommunfullmäktige

Parti	Mandat	(%)
Socialdemokraterna	14	32,34
Moderaterna	8	18,33
Centerpartiet	5	12,10
Sverigedemokraterna	5	11,73
Vänsterpartiet	4	9,49
Miljöpartiet de gröna	3	6,35
Liberalerna	2	4,10
Kristdemokraterna	2	3,63
Feministiskt initiativ	0	1,77
Övriga partier	0	0,18
Totalt	43	

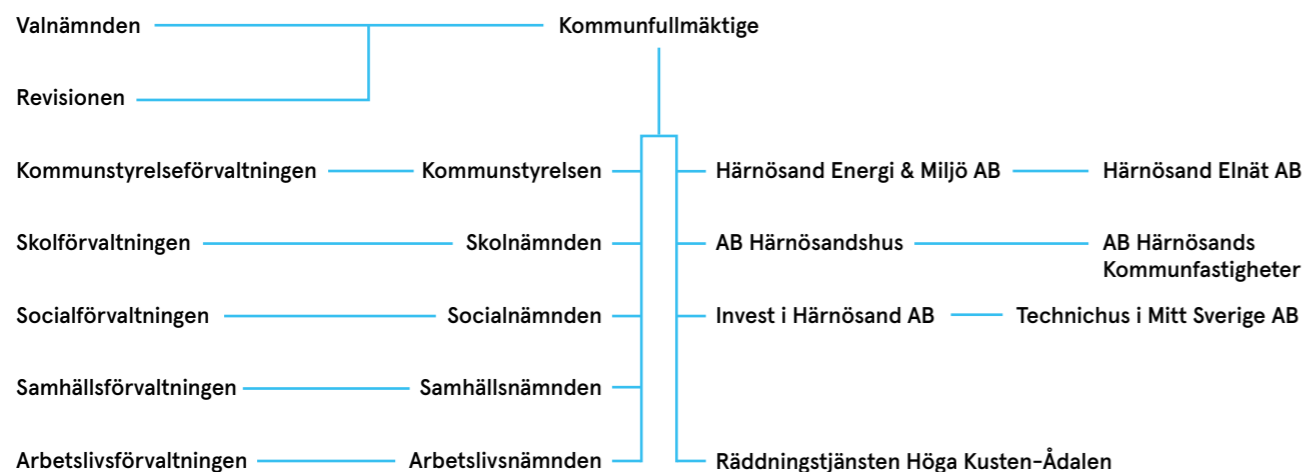
Fotnot: Valdeltagandet i kommunen uppgick till 85,29%.

Var går dina pengar?

100 KR I SKATT TILL KOMMUNEN ANVÄNDES UNDER 2018 SÅHÄR:

35 kr VÅRD & OMSORG	25 kr SKOLA, BARN & UNGDOM	12 kr FÖRSKOLA & BARNOMSORG	9 kr INFRASTRUKTUR & SKYDD .MM	7 kr FRITID & KULTUR
5 kr INDIVID- & FAMILJEOMSORG	2 kr POLITISK VERKSAMHET	1 kr SÄRSKILT RIKTADE INSATSER	2 kr VUXENUTBILDNING & ÖVRIG UTBILDNING	2 kr AFFÄRSVERKSAMHET

ORGANISATIONSSCHEMA

KOMMUNENS INTÄKTER 2018

Intäkter	mnrk	%	KOMMUNENS KOSTNADER 2018	mnrk	%
Skatteintäkter	1 182,9	58	Personalkostnader	1 144,0	58
Generella stadsbidrag och utjämningsbidrag	466,4	23	Entreprenader och köp av verksamhet	314,8	16
Bidrag	225,8	11	Lokalhyror	199,6	10
Taxor och avgifter	42,1	2	Bidrag	71,6	4
Hyror och arrenden	52,4	3	Material, bränsle, energi och vatten	102,0	5
Försäljning av verksamhet	33,5	2	Övriga kostnader	29,0	1
Övriga intäkter	28,3	1	Tjänster	55,0	3
			Avskrivningar	47,4	2
			Finansiella kostnader	21,1	1
Total	2 031,4	100%	Total	1 987,4	100

Fem år i sammandrag

01

Förvaltnings- berättelse

KOMMUNEN	2018	2017	2016	2015	2014
Folkmängd 31/12	25 120	25 190	25 269	25 066	24 755
Total skattesats %	34,63	34,63	34,63	34,03	34,03
- varav kommunal skattesats	23,34	23,34	23,34	23,34	23,34
Verksamhetens nettokostnad, mnkr*	-1 615,6	-1 548,8	-1 456,6	-1 422,6	-1 357,8
Skatteintäkter och generella statsbidrag, mnkr	1 644,2	1 599,1	1 485,7	1 414,1	1 356,9
Verksamhetens nettokostnadsandel av skatteintäkter och gen. statsbidrag, %*	98,3	96,9	98,0	100,6	100,1
Finansnetto, mnkr*	-12,2	-17,9	-5,0	-11,5	-5,3
Årets resultat, mnkr	46,9	22,9	14,6	1,3	6,0
Årets resultat, mnkr*	16,4	32,4	24,2	-20,0	-6,2
Tillgångar, mnkr	966,8	918,3	951,8	955,7	774,6
Tillgångar per invånare, kr	38 487	36 455	37 667	38 127	31 291
Skulder, avsättningar, mnkr	1 074,9	1 082,7	1 139,1	1 157,5	977,7
Skulder, avsättningar per invånare, kr	42 791	42 981	45 079	46 178	39 495
Eget kapital, mnkr	-108,1	-164,4	-187,3	-201,8	-203,1
Soliditet, %	-11,2	-17,9	-19,7	-21,1	-26,2
Investeringsvolym, mnkr	72,4	66,4	64,6	132,3	74,4
Avskrivningar	-47,4	-46,1	-39,9	-32,7	-26,3
Antal tillsvidareanställda	1 880	1 904	1 892	1 842	1 816
Antal årsarbetare tillsvidareanställda	1 832	1 841	1 825	1 763	1 726

HÄRNÖSANDS KOMMUNKONCERN	2018	2017	2016	2015	2014
Årets resultat, mnkr	63,2	46,5	44,5	20,4	23,3
Årets resultat, mnkr*	32,7	56,0	46,5	-0,9	10,5
Soliditet, %	8,6	6,0	5,0	3,0	3,0
Nettoinvesteringar, mnkr	255	302	200	286	198
Antal tillsvidareanställda	2 112	2 136	2 125	2 031	1 997

* Exklusive jämförelsestörande och extraordinära poster

OMVÄRLDSPÅVERKAN
-
KOMMUNENS STYRNING
OCH MÅL

FINANSIELL ANALYS
-
MEDARBETARE

Omvärldspåverkan

SAMHÄLLSEKONOMI

Enligt Sveriges kommuner och Landstings senaste ekonomirapport närmar sig Sverige nu slutet på den starka tillväxt som lett till högkonjunktur. Ekonomin har drivits av en stark internationell tillväxt, som tillsammans med en försvagad krona har påverkat den svenska exportsektorn positivt, men enligt SKL pekar många tecken på att en försvagning av ekonomin är i antågande. Bland dessa tecken märks bl.a. en långsammare global tillväxt, samt att byggandet har gått in i en betydligt långsammare fas.

SKL räknar med att BNP (bruttonationalprodukten) kommer att öka med 1,0 procent 2019 och 1,2 procent 2020, och den viktigaste faktorn för kommunernas och landstingens skatteintäkter – utvecklingen av arbetade timmar – ser ut att vara svag kommande år.

Kommunernas ekonomi har under de senaste åren varit mycket stark, beroende på den snabba ökningen av skatteintäkter tillsammans med ett positivt finansnetto och omfattande ersättningar från staten för flyktingmottagandet.

Utifrån SKL:s samhällsekonomiska bedömning och ett antagande om att kostnaderna i kommun- och landstingssektorn ökar i takt med de demografiska kraven, dvs. en oförändrad personaltäthet, uppstår ett gap mellan intäkter och kostnader motsvarande 43 mdkr fram till 2022. SKL:s bedömning är inte att dessa i sin helhet prognostiseras täckas av ökade stadsbidrag, utan att sektorn behöver fortsätta kostnadseffektivisera sin verksamhet på det sätt som redan påbörjats.

Dessutom diskuterar SKL i årets ekonomirapport särskild tre frågor vilka

bedöms ha stor betydelse för de långsiktiga möjligheterna att hantera välfärdens utmaningar, nämligen:

SAMSYN OCH SAMVERKAN mellan stat och kommunsektor, där ökad dialog och nya samverkansmodeller pekas ut som särskilt viktiga.

ÖKAD ANVÄNDNING av ny teknik, där arbetssätt och arbetsmetoder förändras och utvecklas genom bl.a. ett bättre utnyttjande av ny teknik och digitalisering.

LÄNGRE ARBETSLIV, där SKL menar att ett längre arbetsliv är av vikt för att välfärden ska kunna finansieras och bemannas när andelen invånare som arbetar annars skulle minska.

NÄRINGS LIV

Härnösands tillväxtstrategi mot år 2030 är ett av kommunens långsiktiga övergripande dokument och ligger till grund för det fortsatta tillväxtarbetet.

Aktiviteter som är kopplade till tillväxtstrategins genomförande sker genom insatser utifrån mål och visionsdokument, strategier, program, samverkansavtal och verksamhetsplaner.

Näringslivsarbetet

Näringslivsarbetet är en viktig del för att förverkliga tillväxtstrategins målbild. Näringslivsenheten erbjuder företagslots med service till blivande och etablerade företag till olika kontakter, lokaler, tomtmark, tillstånd, mötesplatser, med mera.

Näringslivsenheten utvecklar kontinuerligt samarbetet med olika företagsorganisationer. Främst genom samarbete med HNEF (Härnösands företagares

ekonomiska förening), HÄR företagarförening och Höga Kusten turism. Övrig samverkan sker mellan verksamheter och organisationer som t.ex. ALMI, ALMI Invest, Business Sweden, BizMaker, Höga Kusten Destination AB, Leader Höga Kusten, Landsbygdsrådet och UF Ung företagsamhet.

13

ÅRETS FÖRETAGARKOMMUN

Plats 13 för Västernorrlands län i 2017 års mätning av bolagens tillväxt "Årets Företagarkommun"

Exempel på aktiviteter och deltagande under 2018

- 9 företagsfrukostar med ca 1 000 betalande deltagare
- 1 800 deltagare vid områdesträffar, luncher, nätverksträffar och samarbeten med skola och HNEF
- 7 000 gäster på Birka Cruises (5 turer)
- Plats 13 för Västernorrlands län i 2017 års mätning av bolagens tillväxt "Årets Företagarkommun"
- 9 placeringar upp till plats 245 i Svenskt Näringslivs ranking

Viktiga projekt/aktiviteter som startats och/eller pågått under 2018

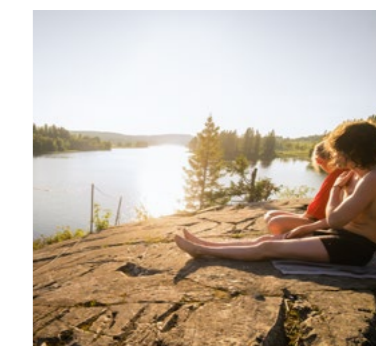
- HNEF är en av kommunens viktigaste samarbetspart gällande näringslivsfrågor. Ett samverkansavtal ska bidra till breddat engagemang för företagsfrågor i Härnösand, ökad kunskap om näringslivet och ökat entreprenöriellt tänkande, större samverkan mellan kommun och företag samt fler kontakter mellan politiker och företagare.
- Landsbygd 2.0: Ett projekt med målet att skapa bättre möjligheter att bo, leva, arbeta och driva företag på landsbygden. Innefattar utveckling av besöksnäringen, t.ex. vandringsleder och affärsutveckling, mötesplatser, service och boende.
- Vindkraftspark i Viksjö. E.ON har under november 2018 beslutat att bygga två vindkraftsparker med totalt 114 vindkraftverk i Viksjö. Det blir en av Europas största landbaserade vindkraftsanläggningar och den i särklass största investeringen någonsin i

Härnösands kommun. Projektet skapar många arbetstillfällen, framför allt under byggtiden, och när vindkraftsparken är klar beräknas driften sysselsätta cirka 15 personer. Totalt investeras över fem miljarder kronor.

- Framtidens livsmedel: En förstudie med utgångspunkt från regeringens beslut att stärka genomförandet i den nationella livsmedelsstrategin. Målet är att inom 5 år etablera ett centrum för FoU inom foodtech.
- High Coast Invest arbetar för internationella investeringar och etableringar i regionen och startades på kommunens initiativ 2012. Är nu en nationell satsning via Business Sweden. Alla sju kommuner i länet deltar i den planerade fortsättningen.
- Höga Kusten är ett av Sveriges mest kända platsvarumärken. Härnösand lockar allt fler besökare. Antal gästnätter på hotell och vandrarhem ökar stadigt. Under 2018 har ett markanvisningsavtal undertecknats med First Camp Sverige AB. De ges möjlighet att bygga Höga Kustens nya friluftsddestination med camping och aktiviteter vid Smitingens havsbad.
- Exploatering av mark fortsätter. Fastigheten Seminarieriet med tillhörande grönområden omvandlas till ett attraktivt bostadsområde i stadsnära läge. Även exploatering av mark för industri fortsätter, exempelvis har kretsloppsodlingen dubblat växthusytan under 2018. Arbetet fortsätter med att exploatera västra Saltvik för mer industrimark.
- Projektet SIKT (Starkt Innovation, Konkurrenskraft och Tillväxt) leds av

Höga Kusten Industrigrupp och ska stimulera och underlätta företagets FoU-verksamhet. Nya eller markant förbättrade produkter, processer eller tjänster ska utvecklas.

- Företagsinkubator Biz-Mmaker för utvalda och nytänkande idéer och företag. En effektiv process för utveckling av människor, affärer och nya tillväxtföretag. Sedan 2004 har 445 coachade startups skett.
- Program kring evenemang och möten har upprättats. Framgångsrikt arrangerade evenemang och möten stärker varumärket, ger turistekonomiska effekter till näringsliv, bygger attraktivitet och skapar förutsättningar till ett rikt utbud av minnesvärda upplevelser för både invånare och besökare. Härnösand ska uppfattas som en framgångsrik evenemangskommun för invånare, besökare och arrangörer.
- Ett samarbetsavtal med företagarföreningen HÄR beslutades under 2018. Företagarföreningen HÄR ska i samarbete med kommunen äga och arrangera ett antal aktiviteter som stärker utvecklingen av stadskärnan samt vara initiativtagare till insatser som stärker intentionerna i samverkansavtalet.

114

VINDKRAFTSPARK I VIKSJÖ

E.ON har under november 2018 beslutat att bygga två vindkraftsparker med totalt 114 vindkraftverk i Viksjö.

ARBETSMARKNAD

Sverige och omvärlden

Tillväxten i Sverige bedöms bromsa in något efter en längre tid med stark högkonjunktur och ett läge i den globala ekonomin som gynnat arbetsmarknaden i exportberoende länder såsom Sverige. Arbetsmarknaden är dock fortsatt stark och tillväxten av nya jobb fortsätter även om ökningen går långsammare. Orosfaktorer i omvärlden påverkar den globala ekonomin, exempelvis i form av tilltagande handelskrig mellan USA och stora delar av omvärlden samt Storbritanniens utträde ur EU. Dessa faktorer kan, beroende på hur de utvecklas, komma att påverka Sveriges export negativt vilket i sin tur kan få negativ effekt på landets ekonomiska utveckling och arbetsmarknadsläget i stort. Förväntansläget hos landets arbetsgivare är dock fortsatt positivt och 4 av 10 privata arbetsgivare uppger att de planerar att utöka sin personalstyrka det närmaste året.

Svensk arbetsmarknad är stark och har i jämförelse med övriga länder i Europa en fortsatt hög sysselsättningsgrad, lägre arbetslöshet samt ett lägre inslag av långtidsarbetslöshet.

Västernorrland

Det något vikande konjunkturläget i landet avspeglas i länet och andelen företag som tror på en fortsatt stark efterfrågan på sina varor och tjänster har minskat under 2018. Dock har sysselsättningen i länet ökat under året med cirka 300 personer och bedöms öka med ytterligare 200 personer under 2019.

Västernorrland har fortsatt en hög arbetslöshet i jämförelse med riksnittet. Detta i kombination med låg utbildningsnivå hos gruppen arbetssökande bidrar till att dämpa sysselsättningsökningen. Efterfrågan på arbetskraft är fortsatt stor i flera branscher, samtidigt signalerar många arbetsgivare att de har svårt att hitta rätt kompetens såväl i landet som i länet. I december 2018 uppgick länets arbetslöshetsnivå till 8,1 procent, i landet är

motsvarande siffra 7,0 procent. Skillnaderna mellan länets kommuner gällande arbetslöshetsnivåer är dock mycket stora, i Härnösand återfinns den högsta arbetslösheten i länet (11,4%), och i Ånge den lägsta (6,8%).

Härnösand

Arbetsmarknaden i Härnösand består till stor del av offentliga tjänster, mer än vartannat arbetstillfälle återfinns inom detta område. Drygt vart tredje arbetstillfälle finns inom privata tjänster. Fem procent av arbetstillfällena i kommunen utgörs av industri. Byggbranschen står för sju procent och strax under två procent av sysselsättningen finns inom jord- och skogsnäringen. De arbetstillfällena som inte kräver minst gymnasiekompetens är litet till antalet.

Kommunens stora mottagande av utrikes födda under flyktningvägen syns fortfarande tydligt i statistiken. Andelen arbetslösa totalt i kommunen ligger på en hög nivå, (drygt 11%) och i gruppen utrikesfödda är andelen nästan 43 procent i december.

Antalet arbetslösa ungdomar har sjunkit tydligt under 2018 (från 218 till 159 personer under året) och andelen arbetslösa utrikesfödda ungdomar har minskat från nästan 52 procent i januari till 40 procent vid årets slut.

Mot bakgrund av branschstrukturen i kommunen krävs ofta minst gymnasieutbildning för att få anställning. I Härnösand har 40 procent av de arbetslösa förgymnasial utbildning som högsta utbildningsmerit, av dessa har 6 av 10 kortare utbildning än nioårig grundskola.

Kommunen har under året fått flera positiva besked som förväntas ge positiva effekter på den lokala arbetsmarknaden, detta gäller exempelvis etableringen av 30 statliga jobb under 2019 och beslutet om att etablera vindkraftsparken i Viksjö. Besöksnäringen i området växer och det finns en förväntan på att gästnätterna kommer öka, såväl i länet som

Utmaningar

Företagen i Härnösand ser positivt på framtiden, dock finns tydliga signaler om svårigheter att finna rätt kompetens för att växa och vara konkurrenskraftiga.

Västernorrland och Härnösand har en högre andel lågutbildade arbetslösa i jämförelse med riket, och för att kunna motverka brist på kompetens lokalt behöver utbildning fokuseras. Ungdomar behöver i högre grad slutföra gymnasiet och vuxna vägledas till vidareutbildning. Det är dock viktigt att inte enbart satsa på utbildningslösningar för att mildra kompetensbrist och minska utanförskap. För den grupp människor som inte har reella möjligheter att tillgodogöra sig en utbildning behövs istället arbetstillfällen som inte ställer krav på tidigare erfarenhet eller formell utbildning, sådana arbeten är idag få till antalet i Härnösand.

Även behovet av utökad myndighetssamverkan framträder tydligt utifrån de utmaningar som arbetsmarknadsläget medför, där syftet med samverkan är att korta tiden till kompetensförsörjning för företagen och tiden till arbete eller utbildning för arbetsökande. Att höja utbildningsnivån och finna nya vägar till kompetensförsörjning för företagen och offentlig verksamhet kräver nya tankesätt och samverkansformer.

Parallellt med låg utbildningsnivå i gruppen arbetslösa har länet och kommunen en hög andel utrikesfödda som ännu inte nått förankring på svensk arbetsmarknad. Att tillvarata förmågor, kunskap, och erfarenhet som finns i denna grupp skulle kunna avhjälpa delar av de negativa konsekvenserna som företagets kompetensbrist riskerar att orsaka.

Under 2018 har arbetet med "Jobbspår" som en skraddarsydd väg från arbetslöshet till arbete fortskridit, och kombinationen av riktade insatser till arbetsökande i form

av såväl utbildning som praktik hos arbetsgivare med rekryteringsbehov har under året gett goda resultat, både för företag och för arbetsökande. Ett fortsatt arbete med att utveckla lokala Jobbspår bedöms viktigt för kompetensförsörjningen framgent.

För att Härnösands kommun ska kunna fortsätta att möta framtida kompetensbehov, både i den kommunala organisationen och i kommunen som helhet, är det betydelsefullt att fortsätta att utveckla olika arbetsformer såsom samverkan och processorienterade arbetssätt.

FOLKHÄLSA

Hälsa handlar om människors välbefinnande fysiskt, psykiskt och socialt. Folkhälsa kan beskrivas som den samlade hälsan för en större grupp människor, till exempel i en kommun eller i Sverige. Man kan mäta folkhälsa genom att exempelvis titta på medellivslängd, självupplevd hälsa, livskvalitet, upplevelse av trygghet och förekomst av sjukdom. Insatserna för en bättre folkhälsa bör ingå som en viktig del i arbetet för hållbar tillväxt, god välfärd och ekologisk hållbarhet.

Sverige

Folkhälsan i Sverige är god i ett internationellt perspektiv och utvecklas positivt för de allra flesta. Förändringar i folkhälsan är en långsam process och förändringen på kommunal nivå följer utvecklingen i riket generellt. Men för vissa grupper har utvecklingen gått långsammare eller stått stilla.

Ojämligheten i hälsa i Sverige visar sig bland annat i medellivslängd, där skillnaderna i återstående medellivslängd vid 30 års ålder är drygt sex år mellan personer med förgymnasial respektive eftergymnasial utbildning. Skillnaderna mellan utbildningsgrupperna har ökat de senaste

tio åren. Personer med kortare utbildning har även i högre utsträckning övervikt och fetma vilket också är vanligare bland män än kvinnor. Samma mönster syns för stillasittande fritid. Det är också en större andel som uppger att de röker dagligen bland personer med förgymnasial och gymnasial utbildning, jämfört med personer med eftergymnasial utbildning. Den psykiska ohälsan är fortsatt ett stort folkhälsoproblem, framför allt kvinnor uppger ett nedsatt psykiskt välbefinnande.

Den ökande andelen i befolkningen med övervikt eller fetma är bekymmersam, och Västernorrlands län var för perioden 2013-2016 det län i Sverige med högst andel personer med fetma (18%).

Social hållbarhet

I arbetet med ett socialt hållbart samhälle där Härnösand är en plats som bjuder på glädje, trygghet och respekt har det under 2018 skett satsningar på att synliggöra allt arbete som görs för att förebygga trakasserier och kränkande behandling. Arbetet samlades under namnet #WeDo.

Vad har skett så här långt? Bland annat har 1 500 elever på högskolan och gymnasiet fått en föreläsning om sexuella trakasserier, hur sådana kan se ut och var de kan få hjälp. Krogägare och festivalarrangörer har utbildats om sexuella trakasserier i offentlig miljö och krogmiljö och hur de kan arbeta förebyggande. Kommunen och Härnösands Stadsfest har samverkat med polis, räddningstjänst och andra aktörer för att skapa en rolig, trygg och säker Stadsfest 2018. Arrangörer, vakter och volontärer har utbildats, en bemannad trygghetszon på festivalområdet skapades och dialog med unga festivalbesökare från tidigare år har genomförts för att fånga idéer om vad som kan göras för att skapa en rolig och trygg festival. Under Stadsfesten deltog även extra många resurser från Vuxna på stan.

Befolkning

BEFOLKNING

Vid utgången av 2018 uppgick Sveriges folkmängd till 10 230 185 personer, en folkökning med 109 943 personer fördelat på 50 167 kvinnor och 59 776 män, en minskning med 12,1 procent eller 15 146 personer jämfört med folkökningen året innan.

Befolkningen i Sverige ökade av två anledningar. Dels föddes fler personer än det dog (22% av ökningen) och dels invandrade fler personer än det utvandrade (78% av ökningen). I 19 av 21 län och 213 av 290

kommuner ökade befolkningen under 2018 jämfört med föregående år.

I Västernorrlands län minskade befolkningen totalt med -515 personer. Förklaringen består i ett negativt födelseöverskott (-251) samt ett negativt flyttningsnetto (-282). En justeringspost motsvarande 18 personer förklarar resterande skillnad i länets befolkning mellan åren 2017 och 2018.

I Härnösand uppgick invånarantalet vid årsskiftet till 25 120 vilket är en minskning

med 70 personer. Det förklaras genom ett negativt födelseöverskott (-27), ett negativt flyttningsnetto (-44) samt en justeringspost för 2017.

Härnösands befolkningssammansättning är en utmaning för framtiden. Liksom många andra kommuner har Härnösand en hög andel äldre (26%). Det kommer att innebära påfrestningar på ekonomi och arbetskraftsförsörjning.

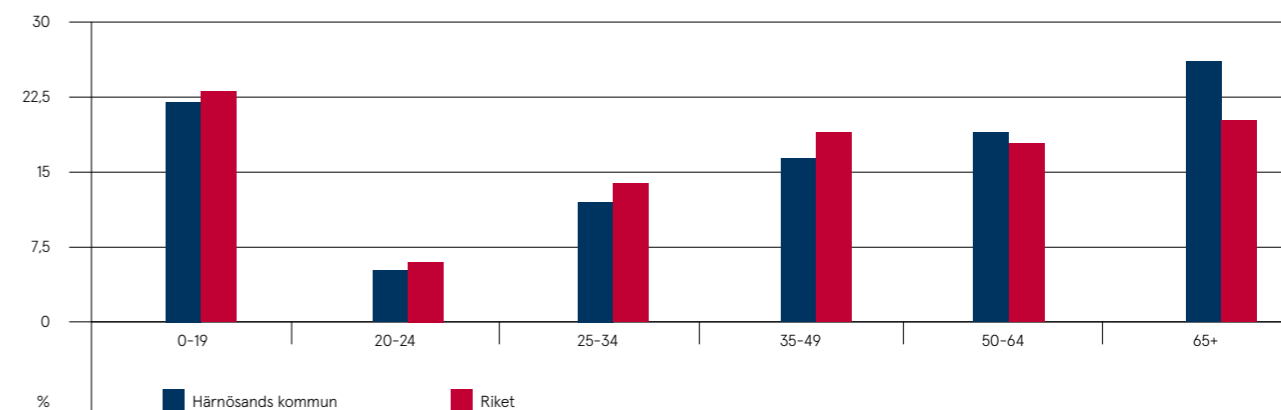
Befolkning fakta

Befolkning	Härnösands kommun, antal	Västernorrlands län, antal
2018	25 120	245 453
2017	25 190	245 968
2016	25 269	245 572
2015	25 066	243 897
2014	24 755	243 061

In- och utflyttning	Inflyttning	Utflyttning
Annan kommun i Västernorrland	392	324
Annan kommun i riket	553	974
Utlandet	372	63
TOTAL	1 317	1 361

Förändring under 2017: 000 invånare

Åldersgrupper	Härnösand %	Antal	Riket %	Antal
0-19	22%	5 576	23%	2 379 242
20-24	5%	1 235	6%	597 593
25-34	12%	3 005	14%	1 431 463
35-49	16%	4 138	19%	1 934 294
50-64	19%	4 678	18%	1 851 882
65+	26%	6 488	20%	2 035 711
TOTALT	100%	25 120	100%	10 230 185

Kommunens styrning och mål

God ekonomisk hushållning

Kommunallagen ställer krav på att kommunerna ska ha god ekonomisk hushållning. Det innebär att den kommunala servicen ska vara anpassad efter invånarnas behov och förväntningar utifrån en given budget. Det innebär också att arbetet ska vara effektivt med ett positivt resultat över en längre period. För det krävs ett långsiktigt och strategiskt arbete mot uppsatta mål och en kontinuerlig uppföljning av resultaten.

Hur kommunen styrs

En av kommunfullmäktiges främsta uppgifter är att sätta mål och riktlinjer för verksamheterna, samt att följa de övriga föreskrifter som gäller för dem. Långsiktiga mål utgör själva ramen för styrningen. De spänner över alla grundläggande områden och stakar ut den gemensamma färdriktningen. För att veta i vilken mån kommunen lyckas med sina ambitioner krävs fokus på uppföljning och resultat. Därför har kommunfullmäktige utverkat kortsiktiga, avgränsade och konkreta resultatuppdrag med tillhörande styrtalet som anger vad nämnder och bolagsstyrelser ska prioritera under året och vad uppföljningen ska fokusera på. Nämnderna kan utöver det formulera egna mål för sitt arbete, med utgångspunkt från kommunens vision och övergripande mål.

Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela kommunens samlade verksamheter, såväl nämnder som kommunala bolag. För att uppföljningen ska kunna ske på ett konsekvent och likvärdigt sätt följer kommunstyrelsen upp alla mål genom delårsrapporter och årsredovisning. Nämndernas och styrelsernas måluppfyllelse sammanställs till ett kommungemensamt resultat.

Målprogram och vision

Härnösands målprogram gäller för perioden 2016-2019. Programmet innehåller en vision och åtta övergripande mål fördelade på två perspektiv. Härnösandsperspektivet speglar den önskvärda utvecklingen i Härnösand generellt. Här betonas samverkan mellan olika aktörer och vikten av att kommunorganisationen bidrar till detta. Organisationsperspektivet innehåller mål för den verksamhet kommunen själv bedriver, de tjänster som levereras samt personal och ekonomi.

Vision 2019:

Härnösand – bygger en hållbar framtid

Härnösand är en levande mötesplats där människor förverkligar sina drömmar. En kommun i positiv utveckling som tar ledarskap för framtiden. En plats med centralortens attraktion, landsbygdens rikedom och med uppkoppling mot omvärlden. Härnösand erbjuder hög livskvalitet för alla invånare och gäster. Vårt gemensamma mål är ett solidariskt samhälle med ekologisk omställning som grund. Här bygger vi en hållbar framtid!

Mål och måluppfyllelse

Måluppfyllelsen redovisas med hjälp av färgerna grönt, gult och rött. Bedömningen av måluppfyllelsen ska ses i relation till kommunens ambitionsnivå inom respektive verksamhetsområde. En röd eller gul markering är inte lika med dålig kvalitet, utan betyder att kvaliteten inte når upp till kommunens ambitionsnivå. Tabellerna i det kommande avsnittet visar kommunens måluppfyllelse i samlad form. Nämndernas redovisning av arbetet med resultatuppdragen ligger till huvudsaklig grund för bedömningen.

FÄRGKODSFÖRKLARING

Härnösandsperspektivet Detta perspektiv fokuserar på önskvärd utveckling i Härnösands kommun. För att uppfylla dessa mål krävs att många olika aktörer samverkar och att kommunorganisationen bidrar till detta.

● Nått målet ◆ Bättre än baslinjen ■ Sämre än baslinjen

Kommunövergripande mål	
Mål 1 - Attraktivt boende i unik livsmiljö	◆
Mål 2 - Växande näringsliv med mångsidig arbetsmarknad	■
Mål 3 - Ledande miljökommun med aktivt omställningsarbete	◆
Mål 4 - Kunskapsstaden där alla kan växa	◆

◆ Mål 1 – Attraktivt boende i unik livsmiljö

Beskrivning: Härnösand är en öppen och välkommande kommun som ger utrymme för nya människor och nya initiativ. En plats där man lätt kan möta andra och vara delaktig i samhällsutvecklingen. Härnösand är känt för sina attraktiva boendemiljöer, en levande landsbygd och närheten till Höga Kusten. Invånarna har god hälsa och känner sig trygga. Ett pulserande kulturliv och mångfald av fritidsaktiviteter skapar möten över gränser.

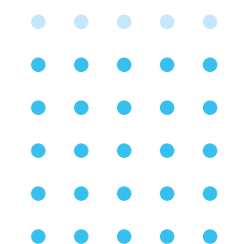
Resultatuppdrag	Målnivå 2018	Resultat 2018	Resultat 2017	Baslinje 2016
Medborgarnas bedömning av kommunen som en plats att bo och leva på ska öka	90,0%	82,0%	84,0%	88,0%
Medborgarnas nöjdhet när det gäller trygghet ska öka	Index 57	Index 53	Index 45	Index 50

Målet bedöms delvis uppfyllt. I årets medborgarundersökning uppger 82% av de totalt 1 200 tillfrågade Härnösandsborna att kommunen är en bra plats att leva och bo på. Det betyder att betyget har minskat för andra året i rad. Ett av de frågeområden som drar ned helhetsbetyget rör gator och vägar. Detta kan antas hänga samman med att snöröjningen inte fungerade tillfredsställande under fjolårets tunga vinter.

Centrumutvecklingen har stärkts, liksom möjligheterna till boende och företagande på landsbygden. Bostadsbyggandet fortsätter, detta gäller framförallt nybyggnation av lägenheter i flerbostadshus. Under året har kvarteret Seminariet förvärvat av kommunen, en central mark som har goda utvecklingsmöjligheter. Även tomter för villor på Lövudden är färdigställda. Tomterna ligger i ett fint naturområde som ger stora möjligheter till friluftsliv.

I och med att fler arbeten blir mer kunskapsorienterade och mindre platsbundna ökar grundförutsättningarna för att bo på ett ställe och arbeta på ett annat. Den tekniska utvecklingen som gör man kan koppla upp sig mot var man än befinner sig gör det ännu enklare att arbeta utanför den traditionella arbetsplatsen. Mobiliteten är dock starkt knuten till den ekonomiska utvecklingen och faktiska förutsättningar gällande infrastruktur.

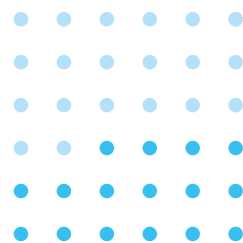
Under året har ett avtal arbetats fram mellan Härnösands kommun, handlare och fastighetsägare i centrum. HÄR företagarens mål är att utveckla Härnösands centrum för en stärkt och ökad handel, en utvecklad kvällsekonomi och att Härnösands centrum ska bli en mötesplats och en modern handels-

82%

RESULTAT 2018

Medborgarnas bedömning av kommunen som en plats att bo och leva på ska öka.

41%

RESULTAT 2018

Andelen deltagare som efter tolv månaders arbetsförberedande insatser upplever en förbättrad anställningsbarhet ska öka.

plats. HÄR ska i samarbete med kommunen vara ägare, arrangör och utförare till aktiviteter som stärker utvecklingen av stadskärnan samt vara initiativtagare till insatser som stärker övriga intentionerna i detta samverkansavtal. Ett nytt ägande av fastigheter i centrala Härnösand med lokala fastighetsägare mot tidigare en splittrad bild av utländska ägare, kommer att betyda mycket för utvecklingen framåt, och ger ett större annat engagemang. Gratis Wifi finns också etablerat i stadskärnan och gästhamnarna. Härnösandsbornas upplevelse av trygghet har ökat markant jämfört med fjolårets resultat. De insatser som genomförs i samarbete med företag och föreningsliv för att skapa en mer levande och tryggare stad kan antas ha resultatet positivt. Det arbete som bedrivs genom #WeDo är även det viktigt för att skapa en kommun där alla kan känna sig trygga och respekterade.

SCB bedömer att kommunen bör fokusera på bostads- och trygghetsfrågor samt fritidsmöjligheter för att höja helhetsbetyget.

■ Mål 2 - Växande näringsliv med mångsidig arbetsmarknad

Beskrivning: Härnösand har ett näringsliv som växer och företag som utvecklas positivt. Klimatet för entreprenörskap och innovation är gott. Nya jobb uppstår på en arbetsmarknad som är bred och inkluderande med ansvarstagande för miljö och goda arbetsvillkor. Utveckling av kommunikationer och infrastruktur ger stärkta förutsättningar på en regional och global arena.

Resultatuppdrag	Målnivå 2018	Resultat 2018	Resultat 2017	Baslinje 2016
Resultatet i Svenskt Näringslivs mätning av företagsklimatet ska öka	3,55	3,00	3,01	3,12
Andelen deltagare som efter tolv månaders arbetsförberedande insatser upplever en förbättrad anställningsbarhet ska öka	75,0%	41,0%	50,0%	-

Härnösand står inför flera möjligheter och utmaningar vad gäller näringslivets och arbetsmarknadens utveckling. Bland annat har arbetet med att framhålla den kompetens/kunskap som finns inom myndigheterna i Härnösand och regionen fått positiv respons på regeringsnivå. Omkring 50 statliga arbetstillfällen kommer att tillskapas. Regeringen har tillsatt en utredare med uppdrag att senast den 30 april 2019 presentera vilka myndigheter som blir aktuella och hur lokaliseringen ska se ut.

Kommunen har deltagit i "Stora jobbstudien" genom Kairos Future. Resultatet av studien presenterades i maj och visade att Härnösand och Sundsvall måste jobba tillsammans för att regionen ska växa i framtiden. På listan över kompetenser som behövs i framtidens Härnösand finns bland annat avancerade tekniker, upplevelsemakare och omsorgspersonal.

Härnösand har erhållit projektmedel från Region Västernorrland för att titta närmare på möjligheten att utveckla ett centrum för framtidens livsmedelsindustri. Förstudien ska fokusera på strategisk utveckling, identifiera intressenter, förbereda en regional handlingsplan för området Framtidens livsmedelsindustri och utreda förutsättningar och etableringsaspekter.

Härnösand intar numera plats 245 på Svenskt Näringslivs rankinglista över företagsklimat i Sveriges kommuner. Kommunen har därmed ökat 9 placeringar sedan 2017.

Trots framgångar och positiv utveckling inom målområdet är arbetslösheten i Härnösand fortsatt hög. En av utmaningarna består i att tillvarata den kraft och kompetens som finns bland nyanlända, liksom i att stärka ställningen hos människor som står långt från arbetsmarknaden (samverkan med Arbetsförmedlingen pågår kring dessa frågor). Av de personer som omfattas av arbetsförberedande insatser upplever

ca 41% att den egna anställningsbarheten har ökat till följd av insatserna. Resultatet framkommer av självskattningar som görs vid fler än ett tillfälle under året med några månaders mellanrum.

I de program och insatser kommunen har för personer som står utanför arbetsmarknaden får deltagarna skatta sin upplevelse av den egna anställningsbarheten. Det finns ett samband mellan att deltagarna skattar den upplevda anställningsbarheten högre när delmål i de individuella handlingsplanerna uppnås. Det kan exempelvis handla om att lyckas med körkortet, att de kommit ut på en fungerande praktik eller fått en subventionerad anställning. Det kan också handla om uppnådda delmål för en fungerande vardag, såsom bättre sömn, rutiner kring mat och motion eller ekonomi.

Några av de insatser som visat sig framgångsrika för att öka upplevelsen av anställningsbarhet är Supported Employment inom arbetslivsriktad rehabilitering, projektet Nyanlända kvinnor till arbete, att undervisning bedrivs på arbetsmarknadsarenor, samordning av arbets- och utbildningsinsatser och förstärkt studie- och yrkesvägledning genom uppsökande verksamhet.

◆ Mål 3 - Ledande miljökommun med aktivt omställningsarbete

Beskrivning: All utveckling i Härnösand präglas av hållbarhet och gemensamt engagemang för minskad miljöpåverkan. Här utvecklas kunskapen som behövs för att skapa ett hållbart samhälle. med förnybar energi, klimatsmarta lösningar, ökad självförsörjning och hushållning av naturresurser är Härnösand en föregångare i omställningen till en fossilfri ekonomi.

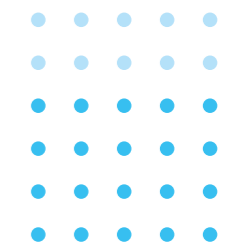
Resultatuppdrag	Målnivå 2018	Resultat 2018	Resultat 2017	Baslinje 2016
Andelen invånare som är nöjda med kommunens gång- och cykelvägar ska öka	Index 53	Index 48	Index 51	Index 50
Antalet resor med kollektivtrafik ska öka	500 000	722 086	603 063	469 500
Andelen miljöbilar i organisationen ska öka	80,0%	70,0%	64,0%	60,0%

Härnösands kommuns insatser på miljöområdet är många och framgångsrika, och en plan för fortsatt klimatanpassning tas fram inom ramen för EU-projektet Climate.. Kommunen har omdiplomerats som Fairtrade City och fortsätter genom det att skapa möjligheter till hållbar utveckling för människor i länder med utbredd fattigdom. Härnösand blev också först ut i Sverige som licenserad Plogga-ambassadör (plocka skräp och jogga).

Projektet att uppföra 60 nya platser för laddbara bilar i Härnösand fortsätter, 14 platser återstår och kommer att öka under hösten 2018. Omställningen till en fossilfri fordonsflotta fortsätter. Alla inköp av bilar under året har varit uteslutande gasbilar. Målnivån för andelen miljöbilar kommer att uppnås under 2019.

Nya avgifter har införts i den redan fossilfria bussflottan. Den subventionerade kollektivtrafiken har medfört att resandet ökat, framförallt inom tätorten. Centrumlinjen har dock tappat många resande till förmån för övriga linjer inom tätorten. En linjenätsanalys kommer att ligga till grund för framtida förändringar av bl.a. linjesträckningar.

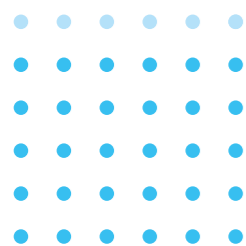
Invånarnas betyg åt gång- och cykelvägarna har försämrats vilket antas bero på den snörika vinter som inverkat på framkomligheten.

70%

RESULTAT 2018

Andelen miljöbilar i organisationen ska öka

Hållbarhetspriset har delats ut för andra året i rad. Årets vinnare blev Peckas Naturodlingar för att ha tagit fiskodlaren Pecka Nygårds kunskaper vidare och byggt Europas största anläggning för kretsloppsodling för fisk och tomater.

Härnösands är en av de ledande miljökommun i Sverige. Placeringen som länets bästa miljökommun bibehålls och kommunen ligger på 30:e plats nationellt.

Härnösand är en av tre ekokommuner med högst andel (72 %) diplomerade verksamheter. Målet är att alla barn och elever i Härnösand ska gå i en förskola, skola eller fritidshem som har en miljöcertifiering.

82%

RESULTAT 2018

Andelen kursdeltagare som slutfört en kurs på Komvux med godkänt betyg ska öka.

◆ **Mål 4 - Kunskapsstaden där alla kan växa**

Beskrivning: Härnösand är en modern kunskapsstad med kreativa miljöer för utbildning och lärande. Framgångsrik skolverksamhet på alla nivåer ger alla chansen att lyckas. Nya samarbeten, kunskapsutbyte och närhet till högre utbildning lägger en grund för dagens och morgondagens jobb och näringslivets kompetensbehov. Folkbildning och kulturella uttryck ger inspiration till nytänkande.

Resultatuppdrag	Målnivå 2018	Resultat 2018	Resultat 2017	Baslinje 2016
Andelen elever i åk 9 som är behöriga till ett gymnasieprogram ska öka	86,0%	83,6%	77,3%	84,5%
Andelen gymnasieelever som fullföljer utbildning inom fyra år i kommunen ska öka	76,0%	82,4%	77,4%	69,0%
Andelen elever i åk 3 som deltagit i och klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk ska öka	76,0%	67,0%	76,0%	75,0%
Andelen deltagare som saknar grundskole- eller gymnasiebetyg och är inskrivna i arbetsmarknadsåtgärd som börjar studera för att komplettera betygen ska öka	40,0%	42,0%	60,0%	40,0%
Andelen kursdeltagare som slutfört en kurs på Komvux med godkänt betyg ska öka	80,0%	82,0%	77,0%	85,0%

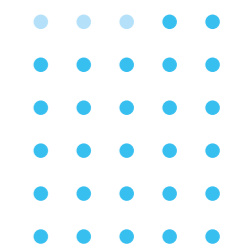
Tre av fem styrtal överstiger ambitionsnivån för året och ett gediget arbete bedrivs för att Härnösand ska vara kunskapsstaden där alla kan växa.

Omorganisationen inom skolan har lett till ett samlat gymnasium och att och fyra 7-9 enheter har blivit två. Det som återstår är en ny organisation av förskolorna. En sammanhållen organisation ger positiva effekter på måluppfyllelsen generellt, bland annat genom bättre lärmiljöer och effektivare lokal- och resursnyttjande.

I syfte att förbättra trygghet och pedagogik för barn i förskolan arbetar kommunen för att åstadkomma mindre barngrupper. Förskolan har beviljats statliga medel för Läsliftet. Arbetet kommer att ske genom kollegialt lärande med syfte att förbättra resultatet för barnens språk, läs och skrivförmåga.

Statsbidragsfinansierat arbete för ökad jämlikhet inom grundskolan ska på sikt öka andelen elever som blir behöriga till gymnasieskolans nationella program. Bidraget används till projektledning för utveckling av undervisningen genom anpassning och utveckling av stimulerande och inkluderande lärmiljöer.

Den digitala kompetensen och tillgången till digitala verktyg inom skolan ska vidareutvecklas och vara likvärdig. Det ska bidra till förbättrade resultat och effektivare verksamhet. Digitalisering ställer både krav på och ger förutsättningar för att utveckla och variera skolans undervisningsmetoder.

90%

RESULTAT 2018

Andelen brukare som är nöjda med sin hemtjänst ska öka.

Andelen kursdeltagare som har slutfört en kurs på Komvux med godkänt betyg ökar. Några av förklaringarna återfinns i validering av deltagares yrkeskompetens mot gymnasiebetyg, jobbspår för omvårdnadspersonal och vidareutvecklat stöd för elever som riskerar att inte nå målen.

Allt fler söker sig till studier för att komplettera sina betyg. Möjlighet till samläsning mellan vuxenutbildningen och gymnasiet introduktionsprogram, motivationsinsatser för studier med utbildningskontrakt samt studiestarts stöd är några av anledningarna till detta. Ett Campus Härnösand kommer att bli en del av kommunens verksamhet. Idén om ett campus utgår från att interna och externa samverkansprocesser ska möjliggöra efterfrågade och strategiska utbildningar. Syftet är att stärka näringslivets kompetensförsörjning i Härnösand och regionen. Campus ska vara utåtriktat med hög kvalitet på verksamhet och efterfrågad utbildning.

Kultur är en viktig kunskapspridare/-motor. Kulturenheten har tillsammans med skolförvaltningen enats om ett nytt sätt att arbeta för att höja kvaliteten och tillgången till kultur inom grundskolan.

Organisationsperspektivet

Detta perspektiv innehåller mål för den verksamhet som kommunorganisationen själv bedriver, de tjänster som levereras samt personal och ekonomi.

Kommunövergripande mål	
Mål 5 - Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet	◆
Mål 6 - God service med gott bemötande	◆
Mål 7 - Framtidens arbetsgivare	◆
Mål 8 - Välskött och stabil ekonomi	■

◆ **Mål 5 - Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet**

Beskrivning: Härnösands kommun erbjuder välfärdstjänster av hög kvalitet där behoven styr och insatserna ges på lika villkor oavsett kön, sexuell läggning eller bakgrund. Resurser prioriteras så att allas rätt till utveckling och ett värdigt liv tillgodoses. Kommunens arbete präglas av lyhördhet och respekt för den enskilde. Barnens bästa är i centrum för alla beslut.

Resultatuppdrag	Målnivå 2018	Resultat 2018	Resultat 2017	Baslinje 2016
Andelen brukare som är nöjda med sin hemtjänst ska öka	91,0%	90,0%	90,0%	91,0%
Andelen brukare som är nöjda med sitt särskilda boende ska öka	84,0%	88,0%	89,0%	82,0%

Brukarna är generellt nöjda med äldreomsorgen i Härnösand. Delaktighet vid utformning av genomförandeplaner bedöms bidra till goda resultat. Kommunens värdegrundarbete är en av anledningarna till att brukarna upplever ett gott bemötande och känner sig trygga.

Kommunen verkar för jämställdhet och solidaritet inom flera områden. Ett viktigt steg framåt har tagits i arbetet mot trakasserier och kränkande behandling genom projektet #WeDo. Trygghetskapande och förebyggande arbete mot sexuella trakasserier har genomförts, liksom föreläsningar och informationsdistribution till samtliga skolelever från årskurs 7 till gymnasiet.

53%

RESULTAT 2018

Andelen medborgare som tar kontakt med kommunen via telefon och som får ett direkt svar på en enkel fråga ska öka.

Tillgänglighetsarbetet har en central betydelse för att värna jämställdhet och solidaritet. Tillgängligheten utvecklas successivt med fokus på rent fysisk tillgänglighet, men också på bemötande och kommunikation. En inventering av tillgängligheten på skolor, bibliotek och sportanläggningar har genomförts och utmynnat i en guide som uppdateras kontinuerligt. Kommunen har även instiftat och delat ut tillgänglighetspris.

Allt fler invånare kommer från andra länder. Genom biblioteket erbjuder kommunen program om aktuella samhällsfrågor. Programmen har tolkats till ett eller flera språk: arabiska, tigrinja, och dari med inhyrda kunnigtolkar.

◆ Mål 6 – God service med gott bemötande

Beskrivning: Gott värdskap, hög tillgänglighet och professionalitet är värden som genomsyrar Härnösands kommun. Kommunens medarbetare och politiker bemöter alltid människor med vänlighet, tydlighet och effektivitet. Genom samverkan, respekt och lyssnande byggs det goda samhället.

Resultatuppdrag	Målnivå 2018	Resultat 2018	Resultat 2017	Baslinje 2016
Andelen medborgare som tar kontakt med kommunen via telefon och som får ett direkt svar på en enkel fråga ska öka	50,0%	53,0%	50,0%	-
Den genomsnittliga handläggningstiden för att få ekonomiskt bistånd ska minska	19 dgr	30 dgr	39 dgr	41 dgr

Utbildningen "Förenkla helt enkelt" har genomförts och avslutats under 2018. God service med gott bemötande och gott värdskap med hög tillgänglighet och professionalitet är värden som ska genomsyra Härnösands kommun. Målet med utbildningen var att kommunens medarbetare ska bemöta människor med vänlighet, tydlighet och effektivitet. Nya servicegarantier och digitala verktyg för att göra det enklare för företag och medborgare har tillkommit. En handlingsplan är under färdigställande. Arbetet med servicegarantier har fortskridit.

Kommunens servicecenter har flyttat till Sambiblioteket. Hos servicecentret lotsas medborgare och besökare rätt, får svar på frågor som rör kommunens verksamhet och erbjuds hjälp med e-tjänster.

Handläggningstiden för att få ekonomiskt bistånd har minskat vilket delvis beror på att fler handläggare än tidigare har till uppgift att ta emot nybesök.

◆ Mål 7 – Framtidens arbetsgivare

Beskrivning: Härnösands kommun är en föregångare som arbetsgivare och erbjuder en attraktiv arbetsplats dit människor söker sig. Organisationen präglas av nyfikenhet med beredskap för nya utmaningar. Medarbetare ges ett god ledarskap, möjlighet till personlig och professionell utveckling och inflytande över sitt arbete. Härnösands kommun är en jämställd och hälsofrämjande arbetsplats med låga sjuktal, mångfald och goda arbetsvillkor.

Resultatuppdrag	Målnivå 2018	Resultat 2018	Resultat 2017	Baslinje 2016
Nöjd medarbetarindex ska öka	Index 83	Index 79	Index 78	Index 79
Andelen tillsvidareanställda kvinnor med heltidsanställning ska öka	90,0%	81,0%	80,0%	79,2%
Sjukfrånvaron ska minska	7,0%	6,9%	6,9%	7,8%

Ledarskapet stärks i Härnösands kommun. Chefsdagar och utbildningar kring arbetsrätt, arbetsmiljö, mångfald, diskriminering och rehabilitering är några exempel. Åtgärder kommer att utvecklas, genomföras för att säkerställa ett förebyggande arbetsmiljöarbete. Bland annat har ett avvikesystem för arbetsmiljöarbetet införts. Sammantaget förväntas målpuffyllelsen påverkas positivt under kommande år.

Ett omfattande och långvarigt arbete har bedrivits i syfte att skapa en modell för att åstadkomma fler heltidsanställningar. Nödvändiga politiska beslut har tagits och processen pågår med att ge förutsättningar till heltidsanställningar för alla i organisationen.

Inom socialförvaltningen finns de flesta deltidstjänsterna idag, och beslutet kommer påverka målpuffyllelsen i positiv riktning då majoriteten av medarbetarna där är kvinnor. Andelen tillsvidareanställda kvinnor med heltidsanställning uppgår nu till 81 %. Förberedelser har påbörjats för att hösten 2020 kunna erbjuda medarbetare heltidsanställning med möjlighet att välja deltid.

Det arbete som syftar till att sänka sjuktalet och som pågått inom socialförvaltningen sedan ett par år tillbaka har gett en god effekt.

Sjukfrånvaron uppgår till samma nivå vid årsboksutslut 2018 som 2017. Inom Säbo och hemtjänsten är sjuktalet fortfarande höga. Därför är det viktigt att den fortsatta uppföljningen av rehabiliteringsprocessen säkerställs. Tidig kontakt med arbetstagen vid sjukdom, åtgärder i arbetsmiljön och arbetstagens möjligheter att påverka är exempel på faktorer som bidragit till att sänka sjuktalet.

■ Mål 8 – Välskött och stabil ekonomi

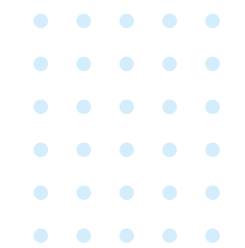
Beskrivning: I Härnösands kommun används resurser effektivt, ändamålsenligt och med långsiktighet. Uppsatta budgetmål uppnås och kommunens ekonomiska ställning är god. Långsiktiga och rätt genomförda investeringar och upphandlingar ger utveckling på kort och lång sikt. God analys och uppföljning samt respekt för miljömässig och social hållbarhet är en självklarhet.

Resultatuppdrag	Målnivå 2018	Resultat 2018	Resultat 2017	Baslinje 2016
Resultatöverskott i procent av skatter, statsbidrag och utjämning	1,0%	2,9%	1,4%	1,0%
Samtliga nämnder och styrelser ska följa budget	5 av 5	3 av 5	3 av 5	4 av 5

I resultatöverskottet om 2,9% (47 mnkr) ingår jämförelsestörande intäkt motsvarande 28 mnkr som avser Ädelreglering gentemot Landstinget. Resultatöverskottet exklusive den jämförelsestörande intäkten uppgår till 1,5 procent. Resultatet har även påverkats positivt med 24 mnkr på grund av pensionsredovisning enligt fullfonderingsmodellen.

Tre av fem nämnder har ett positivt utfall gentemot budget. De nämnder som har negativt utfall är socialnämnden som avviker 40,3 mnkr från tilldelad budget och skolnämnden som avviker 0,5 mnkr.

De ekonomiska förutsättningarna ska förbättras i framtiden. Bland annat bedrivs projektet om effektiva inköp som förväntas ge ekonomiska fördelar i framtiden. Det syftar till ökad avtalstrohet och ny inköpsorganisation med tonvikt på elektronisk handel, varigenom verksamheterna kan spara tid och pengar. Ett annat utvecklingsarbete pågår inom lokalförsörjning, där en förbättrad lokalsamordning ska göra lokalutnyttjandet mer kostnadseffektivt. Beslut har också tagits om att se över budget- och uppföljningsprocessen, ett projekt som beräknas ta minst 1,5 år att genomföra.

2,9%

RESULTAT 2018

Resultatöverskott i procent av skatter, statsbidrag och utjämning

Finansiell analys kommunen

Härnösands Kommun redovisar ett resultat enligt nedan som överstiger förra året med hela 24 mnkr och 27 mnkr mot budget. Om hänsyn tas till jämförelsestörande poster är årets resultat däremot -7 mnkr jämfört med föregående år samt -4 mnkr jämfört med budget. En starkt bidragande orsak till det försämrade driftresultatet under året är att socialnämnden redovisar -40 mnkr jämfört med budget. I övrigt följer nämnder och kommunstyrelsen budgeten väl eller redovisar ett bättre resultat jämfört med budget.

Det ekonomiska resultatet i kommunen under året har påverkats positivt av pensionsskuldens förändring. Den del av skulden som avser avsättningar av pensioner tom 1998, dvs som enligt föreskrifter skall redovisas som ansvarsförbindelse har påverkat årsresultatet +52 mnkr. I balanskravsutredningen, se tabell 2, har denna post återlagts vilket medför att underskottet uppkommer. Kommunen uppnår därför inte resultatmålet för god ekonomisk hushållning.

Det historiskt starka redovisade resultatet har minskat underskottet i eget kapital från -164 mnkr till -108 mnkr samt soliditeten från -18% till -11%.

RESULTAT OCH KAPACITET

Årets resultat ♦ Tabell 1

RESULTAT	2018	2017	2016
Årets resultat, mnkr	46,9	22,9	14,6
Procent av skatteintäkter och statsbidrag, %	2,9	1,4	1,0
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster, mnkr	16,4	32,4	24,2
Procent av skatteintäkter och statsbidrag, %	1,0	2,0	1,6

Ett av kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning är att resultatet ska uppgå till 1-2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Kommunen har ett gott resultat i år och uppnår målet för god ekonomisk hushållning.

Exkluderas däremot jämförelsestörande poster i beräkningen uppnås miniminivån med minsta möjliga marginal.

Årets resultat ♦ Tabell 2

BALANSKRAVSUTREDNING (MNKR)	2018
Årets resultat	46,9
samtliga realisationsvinster	-0,4
vissa reavinsten enl undantagsmöjligheter	0
vissa reaförluster enl undantagsmöjligheter	0
orealiserade förluster i värdepapper	0
återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	46,5
medel till resultatutjämningsreserv	0
medel från resultatutjämningsreserv	0
Ansvarsförbindelse pensioner (synnerliga skäl)	-51,9
Årets balanskravsresultat	-5,4

Kommunallagen anger att intäkterna minst ska överstiga kostnaderna i både budget och utfall. Ett eventuellt underskott mot balanskravet ska återställas inom de kommande tre budgetåren. Årets balanskravsresultat uppgick till -5,4 mnkr för kommunen. Ett negativt resultat således som föranleder att en plan för återställande skall tas fram. Anledning till att ett negativt balanskravsresultat uppkommer förklaras av att all resultatpåverkan som pensionsskulden enligt fullfonderingsmodellen påverkat har återlagts så att resultatet av pensioner speglar den så kallade blandmodellen. Se vidare avsnitt om "Pensionsåtagande".

Intäkts- och kostnadsutveckling ♦ Tabell 3

INTÄKTS- OCH KOSTNADSUTVECKLING (FÖRÄNDRING I %)	2018	2017	2016
Verksamhetens intäkter	-6,5	-0,1	41,7
Verksamhetens kostnader	2,1	4,7	8,7
Skatteintäkter och generella statsbidrag	2,8	7,6	5,1
Verksamhetens nettokostnad, exkl. jämförelsestörande poster	4,3	6,3	2,4

För att leva upp till god ekonomisk hushållning skall nettokostnaderna inte öka i snabbare takt än skatteintäkterna och statsbidrag.

Förändringen i mnkr mellan 2018 och föregående år framgår nedan (+förbättring -försämring):

• Verksamhetens intäkter	- 26
• Verksamhetens kostnader	-40
• Avskrivningar	- 1
• Skatteintäkter och generella statsbidrag	+45
• Verksamhetens resultat, exkl. jämförelsestörande poster	-22

Nettokostnadsutvecklingen, justerad för jämförelsestörande poster, har stegvis ökat och nådde toppar under åren 2014 och 2017. Under 2018 har nettokostnadsökningen sjunkit jämfört med föregående år men ligger fortsatt på hög nivå vid jämförelse mot att Inflationen under 2018 uppgick till 2,0%.

Nettokostnadsandel (%) av skatteintäkter och statsbidrag ♦ Tabell 4

NETTOKOSTNADSANDEL (%) AV SKATTEINTÄKTER OCH BIDRAG	2018	2017	2016
Verksamhetens intäkter och kostnader (netto)	95,4	94,0	95,4
Avskrivningar	2,9	2,9	2,7
Nettokostnadsandel före finansnetto	98,3	96,9	98,1
Finansnetto	0,7	1,1	0,3
Nettokostnadsandel exkl. jämförelsestörande poster	99,0	98,0	98,4
Jämförelsestörande engångsposter (netto)	-1,9	0,3	0,6
Nettokostnadsandel	97,1	98,3	99,0

I syfte att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning krävs en balans mellan intäkter och kostnader. Denna balans kan mätas genom nettokostnadsandelen som innebär att samtliga löpande kostnader, såväl exklusive samt inklusive finansnetto relateras till kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. En nettokostnadsandel på högst 97-98 % ses som god ekonomisk hushållning, eftersom de flesta kommuner då klarar av över en längre tidsperiod att finansiera sina reinvesteringar och nödvändiga nyinvesteringar. Målet klaras under 2018 endast om jämförelsestörande posten inräknas.

Investeringar ♦ Tabell 5

INVESTERINGAR	2018	2017	2016
Investeringarvolym, mnkr	72,4	66,4	64,6
Investeringarvolym efter avdrag för investeringsinkomster, mnkr	70,9	64,6	63,0
Investeringarvolym / skatteintäkter och generella statsbidrag, %	4,4	4,2	4,4
Självfinansieringsgrad av årets investeringar, %	90,0	106,8	86,0

Årets bruttoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar överstiger föregående år med 6,0 mnkr. Årets upplösning av erhållna investeringsbidrag uppgår till 1,5 mnkr.

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras av årets resultat med tillägg för årets avskrivningar samt andra ej likviditetspåverkande poster. 100 procent och mer innebär att kommunen själva kan finansiera samtliga investeringar. Det innebär i sådana fall att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks. Självfinansieringsgraden efter avdrag av investeringsinkomster för året understiger 100%. Det innebär att investeringarna inte har varit möjliga att finansieras med egna medel och att den finansiella handlingsberedskapen inför framtiden därmed har försämrats.

Investeringstakten har under den senaste treårsperioden överstigit avskrivnings-kostnaden med mellan 18-24 mnkr per år. För att i framtiden klara denna "differens" själva med egna medel krävs att de årliga rörelseresultatet genererar minst ett motsvarande överskott. Ett överskott vilken även skall vara likviditetsförstärkande.

Under avsnittet "Drift och investeringsredovisning" framgår fördelningen av årets nyinvesteringar mellan nämnder samt specifikation av de största investeringsobjekten.

RISK OCH KONTROLL

Likviditet ♦ Tabell 6

LIKVIDITET	2018	2017	2016
Kassalikviditet, %	36	28	37
Rörelsekapital, mnkr	-237	-330	-307
varav semesterlöneskuld	68	65	64
Anläggningskapital, mnkr	120	166	120

Kassalikviditet är ett mått som beskriver den kortsiktiga betalningsförmågan. Den kan definieras på olika sätt. Ett sätt är som kommunen tillämpar att ställa omsättningstillgångarna med avdrag för Förråd mm (varulager) i relation till kortfristiga skulder. För att kunna klara att betala alla kortfristiga skulder omedelbart skall måttet vara 100% eller högre. Utfallet 2018 understiger betydligt riktvärdet men har förbättrats jämfört med förra året.

För att uppnå en kassalikviditet på 100% saknas 248 mnkr i rörelsekapital. Anläggningskapital beskriver skillnaden mellan anläggningstillgångar minus långfristiga skulder inklusive avsättningar. Den sista december 2018 uppgick saldoto på koncernkontot till -0,2 mnkr vilket innebär att outnyttjad del av krediten uppgår till 90,2 mnkr.

Soliditet ♦ Tabell 7

SOLIDITET	2018	2017	2016
Soliditet, %	-11,2	-17,9	-19,7
Eget kapital, mnkr	-108,1	-164,4	-187,3

Soliditet är ett mått som beskriver den långsiktiga betalningsförmågan. Talet anger vilken grad tillgångarna har finansierats med egna medel.

I Härnösands kommuns soliditetsmått inkluderas kommunens hela pensionsförpliktelse (fullfunderingsmodellen). Soliditeten har förbättrats gradvis varje år under de senaste fem åren. Om resultat-trenden från senaste femårsperioden fortsätter är soliditetstalet positivt om 6-7 år.

Låneskuld ♦ Tabell 8

LÅNESKULD	2018	2017	2016
Låneskuld, mnkr	190	170	150

Låneskulden har ökat med 20 mnkr per år de senaste två åren. Nyupplåningen har uppkommit i syfte att finansiera investeringar. Av kommunens lån är 100 mnkr långfristigt och 90 mnkr kortfristigt. Samtliga lån har satts om under året. Det mesta sannolika är att samtliga kortfristiga lån som förfaller under 2019 kommer att refinansieras långfristigt. Den sista december 2018 uppgår den genomsnittliga upplåningsräntan på lånen till -0,124% och den genomsnittliga räntebindningstiden till 1,08 år.

Borgensåtagande ♦ Tabell 9

BORGENSÅTAGANDE (MNKR)	2018	2017	2016
Borgen	1 369,4	1 255,8	1 197,8
varav			
- kommunala bolag	1 345,8	1 233,2	1 173,5
- egna hem	0,2	0,2	0,3
- övriga	23,4	22,4	24,0

Kommunens borgensåtagande har ökat något under de senaste åren föranlett av investeringsbehov hos såväl kommunen som hos koncernägda bolag. Kommunen tar ut en borgensavgift på 0,4 % av de kommunala bolagen. 2018 har borgensavgiften uppgått till 4,9 mnkr. Målet på sikt är att minska och avsluta ingångna borgensåtaganden som ligger utanför kommunen och dess bolag.

Pensionsåtagande (mnkr, inklusive löneskatt) ♦ Tabell 10

PENSIONSÅTAGANDE (MNKR, INKLUSIVE LÖNESKATT)	2018	2017	2016
Avsättning pensioner from 1998	122	115	111
Avsättning pensioner före 1998	661	713	744
Avsättning särskild ålderspension	0	0	1
Summa	783	828	856
varav pensionsstiftelse	-208	-222	-236

Kommunen redovisar från och med 2005 hela den samlade pensionskulden i balansräkningen. Merparten av landets kommuner redovisar pensionsåtagande enligt blandmodellen.

I blandmodellen finns endast årets pensionsutbetalningar inklusive löneskatt med i resultatet för intjänad pensionsrätt till och med 1997. Hela pensionsåtagandet ingår inte i bokföringen och redovisas utanför balansräkningen som en ansvarsförbindelse. Intjänad

pensionsrätt från och med 1998 behandlas lika i båda modellerna (blandmodellen och fullfunderingsmodellen) och återfinns som avsättning i balansräkningen hos alla kommuner.

Den totala skulden har minskat med totalt 45 mnkr under året fördelad enligt nedan:

- Avsättning pensioner from 1998 7
- Avsättning pensioner tom 1998 -52

2009 bildades Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse för att trygga delar av det pensionsåtagande kommunen har. Under 2009 och 2010 överfördes pensioner för personer födda före 1940 till ett belopp av 130,6 mnkr. Pensionerna tillhörde till största del avsättningen för pensioner före 1998. I december 2013 överfördes pensioner för personer födda 1940-1942 till ett belopp av 88,5 mnkr. Totalt är 226 mnkr tryggt i pensionsstiftelsen.

För Härnösands kommun som valt fullfunderingsmodellen ingår utbetalda pensioner inkl löneskatt i resultaträkningen som en kostnad. Men i denna modell skall även årets förändring av avsättningen bokföras vilket påverkar kommunens resultat, enligt nedan. Byte av beräkningsprincip från KPA till Skandia under 2018 har medfört resultat-förbättring med 9,4 mnkr.

Pensionsavsättning tom 1998 ♦ Tabell 11

BELOPP INKL LÖNESKATT (MNKR)	2018	2017	2016
Ingående åtagande	712,8	743,9	780,1
Utgående åtagande	660,9	712,8	743,9
Årets förändring	51,9	31,1	36,2

Årets förändring av avsättningar tom 1998 medför en resultatförbättring för kommunen med totalt 51,9 mnkr, vilket betyder att kommunens resultat 2018 beroende på fullfunderingsmodellen har förbättrats med detta belopp.

BELOPPET BESTÅR AV FÖLJANDE DELPOSTER (MNKR)	2018	2017	2016
Pensionsutbetalningar	-39,5	-41,4	-39,3
Ränte- och basbeloppsuppräknig	11,8	21,7	10,9
Nyintjänad pension/ Aktualisering	9,8	-6,3	-5,8
Ådel	-22,1	0,0	0,0
Övriga poster	-11,9	-5,1	2,0
Summa	-51,9	-31,1	-36,2

Kommunen har påbörjat ett arbete att se över pensionsskuld-redovisningen. Men inväntar vidare central utredning. Kommunen har under året 2018 inte haft någon utbetalning för förtroendevalda gällande visstidspensioner vilka utbetalas fram till 65 års ålder. Visstidspensionen samordnas med förvärvsinkomster och socialförsäkringsförmåner. Kommunen har åtaganden för 2 förtroendevalda. För kommunalråd och förtroendevalda gäller reglemente PRF-KL (pensionsreglemente samt för heltidssysselsatta förtroendevalda) för uppdragstagare som på börjat sitt uppdrag senast under föregående mandatperiod.

Utfall i förhållande till budget ♦ Tabell 12

UTFALL I FÖRHÅLLANDE TILL BUDGET (MNKR)	2018	2017	2016
Avvikelse nämnder	-1,4	9,0	15,0
Avvikelse årets resultat	26,9	-7,1	0,0

Samtliga nämnder förutom en nämnd redovisar nära eller ett bättre resultatutfall jämfört med budget. Undantaget är socialnämnden som tappade 40,3 mnkr jämfört budget, -5,5% av kostnadsomslutningen. Kommunstyrelse inkl. KF avviker positivt med 10,2%. Totalt för samtliga nämnder blev avvikelsen blygsamma -0,1%. Totala avvikelsen bedöms som måttfull i förhållande till omfattningen på nämndernas uppdrag. Budgetföljsamhet som totalt var god inom kommunens nämnder under året är ett annat mått på kommunens finansiella kontroll. Årets resultat avviker positivt mot budget med 134%. Avvikelsen beror till stor del på beräkningar av pensionsskulden samt av politiska beslut som påverkat pensionskulden och som inte var kända i detalj när budgeten antogs.

Helårsprognos ♦ Tabell 13

HELÅRSPROGNOS, AVVIKELSE (MNKR)	UTFALL HELÅR	PROGNOS AUG	PROGNOS APR
Kommunstyrelsen	28,5	18,7	10,5
Arbetslivsnämnden	4,6	2,3	-0,8
Samhällsnämnden	6,3	2,1	1,0
Skolnämnden	-0,5	0,0	0,0
Socialnämnden	-40,3	-40,6	-44,7
Avvikelse nämnder	-1,4	-17,5	-34,0

Prognosavvikelsen för helåret totalt blev för tertial 1 -1,6% samt för tertial 2 -0,8%. En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar till att anpassa sig efter förändrade förutsättningar under året. En prognosavvikelse under 1% av kostnadsomslutningen innebär en god prognossäkerhet.

FRAMTID

För Härnösands del förväntas skattemedlen utvecklas svagt fram till år 2025. Övriga externa intäkter i form av bidrag sjunker efter flera år av stigande utveckling. Medborgarnas krav och behov förväntas öka vilket ger att en fortsatt kostnadseffektivisering av verksamheten blir nödvändig.

Nyupplåningen inom kommunen har under åren 2017-2018 ökat med 20 mnkr per år. Detta huvudsakligen beroende på att nyinvesteringar i materiella anläggningstillgångar ökat i betydligt högre omfattning än årlig avskrivning på samma tillgångar. För att klara detta långsiktigt och utan ny upplåning krävs att likviditetsförbättrande resultat täcker mellanskillnaden. Finansnettot har varit blygsamt men med ökad investeringstakt och förväntad framtida räntehöjningar kommer dessa kostnadsökningar att leda till ytterligare besparingar på övrig verksamhet.

Finansiell analys koncernen

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

Sammanfattning finansiell analys av kommunkoncernen

Kommunkoncernens resultat 2018 jämfört med 2017 ökade med +16,7 mkr, vilket motsvarar 36%. Resultatökningar redovisar kommunen med +24,0 mkr samt Räddningstjänsten Höga Kusten med +0,9 mkr. Koncernerna HEMAB samt Härnösandshus redovisar resultatförsämring med -6,6 mkr respektive -1,6 mkr.

Dotterbolaget HEMAB redovisar per 2018-12-31 ett totalt eget kapital med 18,9 mkr. Det registrerade aktiekapitalet uppgår till 40,1 mkr. Det betyder att mer än halva aktiekapitalet har förbrukats. Samtidigt finns obeskattade reserver med 291,6 mkr, vilket medför vid upplösning av obeskattade reserver att det egna kapitalet fullt ut kan återställas.

Kommunkoncernens verksamhet

Huvuddelen av de hårda verksamheterna såsom fastighets-, vatten- och avlopps- samt gatuverksamhet bedrivs i bolagsform i de två helägda kommunala koncernerna AB Härnösandshus samt Härnösand Energi & Miljö AB (HEMAB). De mjuka verksamheterna såsom skola, vård och omsorg finns i kommunen. I den sammanställda redovisningen ingår koncernerna AB Härnösandshus och HEMAB samt Räddningstjänstförbundet Höga Kusten Ådalen där kommunens andel uppgår till 33%. Resterande del ägs till lika delar av Kramfors och Sollefteå kommuner.

I kommunkoncernen ingår även Invest i Härnösand AB (100%), Härnösands Näringsliv AB (100%), Stiftelsen Läns museet i Västernorrland (30%), Ostkustbanan AB (5,70%), Höga Kusten Destination AB (25%) samt Kommunbränsle i Ådalen AB (40%). I Invest i Härnösand AB ingår det helägda bolaget Technichus i Mitt Sverige AB. Dessa har undantagits från den sammanställda redovisningen då de inte uppfyller villkoren, se redovisningsprinciper.

RESULTAT OCH KAPACITET

Årets resultat ♦ Tabell 1

RESULTAT	2018	2017	2016
Årets resultat före extraordinära poster och skatt, mkr	70,4	56,0	49,1
Årets resultat efter skatt, mkr	63,2	46,5	44,5
Årets resultat efter skatt och exkl. jämförelsestörande poster, mkr	32,7	51,0	46,5

Kommunkoncernens resultat är det näst högsta som redovisats under hela 2000-talet. Endast år 2007 var resultatet högre och anledningen då var att AB Härnösandshus genomförde den ännu hittills enskilt största fastighetsförsäljningen som omfattade 43 st fastigheter.

I resultatet från kommunen ingår en jämförelsestörande post på 30,5 mkr som avser förändringar hänfödda till pensionsskulden. Om denna post exkluderas så var resultatutfallen under såväl 2017 som 2016 högre dessa år.

Fördelning av kommunkoncernens årsresultat:

• Kommunen	46,9 mkr
• Hemab koncernen	8,8 mkr
• Härnösandshus koncernen	6,3 mkr
• Räddningstjänsten HögaKusten-Ådalen	1,2 mkr
• Totalt	63,2 mkr

Resultat och avkastning på eget kapital enligt koncernens ägarförhållande i respektive bolag ♦ Tabell 2

RESULTAT OCH AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL	2018	2017	2016
AB Härnösandshus, mkr	6,5	7,9	6,2
AB Härnösandshus, % av eget kapital	2,7	3,4	2,8
HEMAB, mkr	8,8	15,4	15,7
HEMAB, % av eget kapital	3,1	5,7	6,5
Räddningstjänsten, mkr	1,2	0,3	0,5
Räddningstjänsten, % av eget kapital	27,3	9,1	17,1

HEMAB koncernen redovisar ett resultat som understiger föregående år men överstiger ägardirektivet. Årets resultat har påverkat negativt av nedskrivningar på mark och byggnader med 4,8 mkr samt att högre bränslepriser påverkat fjärrvärmeverket negativt.

Härnösandshus koncernen redovisar ett något lägre resultat än föregående år men som överstiger kravet i ägardirektivet. Det är framförallt löpande driftskostnader som avviker negativt och då huvudsakligen den stränga vintern som medfört ökade kostnader för snöröjning.

I övrigt har uthyrningsgraden varit bra under året och uppgick till 98,4% vid årsskiftet. Räntekostnaderna fortsätter att sjunka. Till viss del har det löpande underhållet framskjutits i tid på grund av de ökade driftskostnaderna.

Räddningstjänsten Höga kusten – Ådalen redovisar ett totalt resultat på 3,6 mkr för 2018, vilket är ett bättre resultat jämfört med de två åren dessförinnan.

Förändring av intäkter och kostnader ♦ Tabell 3

FÖRÄNDRING AV INTÄKTER OCH KOSTNADER I %	2018	2017	2016
Verksamhetens intäkter	-0,8	-0,3	22,2
Verksamhetens kostnader	2,5	4,1	9,0
Verksamhetens nettokostnad	2,6	6,8	4,2

Kommunkoncernens verksamhetsintäkter har minskat med -6,5 mkr jämfört med föregående år. Förutom kommunen redovisar samtliga sammanslagna enheter ett positivt utfall. Kommunen avviker med -26,1 mkr varav bidrag från framför allt Migrationsverket fortsätter att minska. Totalt har kommunens bidrag sjunkit med -29,9 mkr.

Verksamhetens kostnader för koncernen har totalt ökat med 54,4 mkr. Ökningstakten är lägre 2018 jämfört de två tidigare åren. Samtliga sammanslagna enheter redovisar en ökad kostnad.

Investeringar ♦ Tabell 4

INVESTERINGAR	2018	2017	2016
Nettoinvesteringar, mkr	255	314	200
Avskrivningar, mkr	149	137	134
Nettoinv./avskrivning, i %	150	229	149
Självfinansieringsgraden av årets investeringar, i %	83	58	85

Investeringstakten för året minskade i kommunkoncernen med 59 mkr jämfört med föregående år. Självfinansieringsgraden som speglar förmågan att med egna intjänade medel finansiera ny-investeringar förbättrades under 2018.

Även under 2018 understiger talet 100% vilket medför att extern finansiering är nödvändig för verksamheterna för att inte försämrade tillgängliga likvida medel.

Soliditet ♦ Tabell 5

(%)	2018	2017	2016
Soliditet	9	6	5

Soliditet är ett tal som beskriver den långsiktiga betalningsberedskapen eller vilken grad tillgångarna har finansierats med egna medel. Talet har förbättrats med 3%.

Det låga talet beror på flera år av negativa resultat i den kommunala verksamheten. Både Hemab- samt Härnösandshus koncernerna uppfyller soliditetsmålet som kommunen anger i ägardirektiven. Eget kapital för koncernen uppgår till 244,2 jämfört med 171,6 mkr föregående år.

RISK OCH KONTROLL

Likviditet ♦ Tabell 6

LIKVIDITET	2018	2017	2016
Balanslikviditet, %	41	32	51
Rörelsekapital, mkr	-390	-492	-304
Anläggningskapital, mkr	634	663	430

Likvida medel har minskat med 25 mkr jämfört med 2017 och uppgår till 23,8 mkr. Dessutom tillkommer outnyttjad del av checkräkningskredit på koncernkontot, vilken vid året slut uppgick till 90,2 mkr.

För att klara att betala alla kortfristiga skulder omedelbart skall mättet vara 100% eller högre. Utfallet 2018 understiger betydligt riktvärdet men har förbättrats jämfört med förra året. Rörelsekapital innebär att det saknas -390 mkr för att uppnå 100% balans mellan omsättningstillfångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet visar koncernens finansiella styrka.

Låneskuld till kreditinstitut ♦ Tabell 7

LÅNESKULD TILL KREDITINSTITUT	2018	2017	2016
Låneskuld, mkr	1 451	1 358	1 253
Andel lån som förfaller till betalning, %			
- inom år 1	15	30	14
- inom år 2 - 5	85	64	7
- efter år 5	0	6	80

Kommunkoncernens låneskulder per 31 december har ökat med 93 mkr jämfört med föregående år och uppgår till 1 451 mkr 2018. Nyupplåningen har använts för fortsatta investeringar i materiella anläggningstillgångar.

Nettoförändring under året:

• Kommunen	20 mkr
• Hemab koncernen	77 mkr
• Härnösandshus koncernen	-4 mkr
• Totalt	93 mkr

I december 2018 fastställde kommunfullmäktige en koncerngemensam finanspolicy. Årliga beslut tas om borgenstak för de helägda kommunala bolagen samt för Härnösands Folkhögskola.

Det fortsatt gynnsamma ränteläget under 2018 har fortsatt bidragit till en låg räntekostnad. Skuldsättningen gör kommunkoncernen känslig för förändringar på finansmarknaden.

Pensionsåtaganden ♦ Tabell 8

PENSIONSÅTAGANDE (MKNR, INKLUSIVE LÖNESKATT)	2018	2017	2016
Pensionsåtagande	568	603	630
Totalt	568	603	630

Genom att kommunen under 2005 övergick till fullfonderingsmodellen av pensioner ligger nu hela pensionsåtagandet för koncernen i balansräkningen. Huvuddelen av pensionsåtagandet på 557 mnkr ligger i kommunen och resterande del avser Räddningstjänsten med 11 mnkr. Koncernerna AB Härnösandshus och HEMAB har egna försäkringslösningar.

KONCERNENS MELLANHAVANDEN

Kommunens ekonomiska engagemang i bolagen är i stort sett lika mellan åren 2015-2018. Kommunens borgensförpliktelse har ökat de senaste åren vilket beror på att koncernbolagen har ökat sin externa upplåning. Precis som de senaste åren har kommunen under 2018 tagit ut en borgensprovision på 0,4 procent av bolagen.

Koncernens mellanhavanden ♦ Tabell 9

FÖRSÄLJNING	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Intäkt 2017	Kostnad 2017	Intäkt 2016	Kostnad 2016
Härnösands kommun	60,3		62,8		74,0	
Härnösand Energi & Miljö AB		16,2		11,1		9,4
AB Härnösandshus		41,3		43,4		56,8
Räddningstjänsten Höga Kusten - Ådalen		2,8		8,3		7,8

RÄNTOR	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Intäkt 2017	Kostnad 2017	Intäkt 2016	Kostnad 2016
Härnösands kommun		4,9		4,7		4,9
Härnösand Energi & Miljö AB	2,4		2,5		2,5	
AB Härnösandshus	2,5		2,2		2,4	

LÅN	Fodran 2018	Skuld 2018	Fodran 2017	Skuld 2017	Fodran 2016	Skuld 2016
Härnösands kommun	0,0		0,5		1,5	
AB Härnösandshus		0,0		0,5		1,5

BORGEN	Givare 2018	Mottagare 2018	Givare 2017	Mottagare 2017	Givare 2016	Mottagare 2016
Härnösands kommun	1 345,8		1 233,1		1 173,5	
Härnösand Energi & Miljö AB		656,6		608,0		562,9
AB Härnösandshus		689,2		625,1		610,6

Medarbetare kommunen

VÄRDEGRUND

Kommunens värdegrund uttrycks genom ledorden **KUND-ANSVAR-GLÄDJE** och kan beskrivas enligt följande:

KUND: Jag möter våra kunder med respekt och god service. Vi är lyhörd och för en dialog med våra kunder.

ANSVAR: Jag tar ansvar för våra mål och respekterar fattade beslut. Vi arbetar kontinuerligt med att förbättra vår verksamhet.

GLÄDJE: Jag har en positiv inställning till alla människor jag möter. Vi samarbetar genom att se och bekräfta varandra.

Värdegrunden är en plattform för allt kommunen gör, både externt och internt. När medarbetare och chefer tar ansvar för att värdegrunden omsätts i vardaglig handling skapas en hållbar och utvecklande kommun.

LEDARSKAP

Ett av Härnösands kommun övergripande mål är att vara Framtidens arbetsgivare. Det innebär bland annat att chefer i kommunen tillsammans med medarbetarna skapar jämställda, hälsofrämjande arbetsplatser med goda arbetsvillkor.

För att utveckla ledarskapet har chefer erbjudits behovsanpassade utbildningar bland annat i arbetsrätt, arbetsmiljö, främja mångfald och diskriminering. Vidare har

Beslutsstödssystemet Äpplet utvecklats kring personalfrågor för att stödja det analytiska och strategiska ledarskapet.

MEDARBETARSKAP

Begreppet medarbetarskap innebär bland annat att medarbetaren själv tar en aktiv och ansvarstagande roll. Medarbetarens engagemang för arbetet och arbetsgivaren bidrar till kvalitet och utveckling.

Fördel Härnösand, en webbaserad portal där kommunens personalförmåner finns samlade, fortsätter att utvecklas med fler erbjudanden och förmåner som till exempel möjlighet att köpa elcykel via löneavdrag. Intresset att använda Fördel Härnösand har ökat i organisationen.

Den årligt återkommande medarbetarveckan har genomförts med temat #WeDo, bland annat genomfördes flertalet föreläsningar och aktiviteter. Satsningen #WeDo handlar om att synliggöra och förebygga trakasserier och kränkande särbehandling.

ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

Härnösands kommun arbetar aktivt för att utveckla och genomföra åtgärder för att säkerställa ett förebyggande arbetsmiljöarbete.

Som ett led i detta har bland annat "Sunt-arbetslivs" arbetsmiljöutbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete genomförts löpande under året för chefer och skyddsombud.

Utbildningens mål är att stärka kommunens arbetsmiljöarbete genom fastare former och tydliga roller vad en chef och ett skyddsombud förväntas göra i arbetsmiljöarbetet. Vidare har utbildning kring diskrimineringslagen och att främja mångfald genomförts för 96 chefer. Utifrån diskrimineringslagen har också arbetet med aktiva åtgärder påbörjats, ett förebyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering i våra verksamheter.

Nya förenklade rutiner i det systematiska arbetsmiljöarbetet har skapats. För att underlätta medarbetarnas rapportering av tillbud och olycksfall har systemet KIA implementerats i organisationen.

För att stimulera en hälsosam livsstil erbjuds medarbetarna en friskvårdstimme i veckan samt en personlig friskvårdspeng.

FRAMTID

En av de viktigaste utmaningarna för kommunen är att möta framtiden med rätt kompetens. Ett strategiskt arbete pågår för att långsiktigt attrahera, utveckla och behålla medarbetare och säkerställa kompetens såväl på medarbetar- som organisationsnivå.

Omställningsarbetet med att skapa heltidstjänster av deltidstjänster är nödvändigt för att möta välfärdsutvecklingen. Det gör att rekryteringsbehovet minskar och att kommunen i förlängningen blir mer jämställd. Införandet av heltider som norm är ett omfattande arbete i kommunen under de kommande åren.

Medarbetarfakta kommunen

ANSTÄLLDA

Medarbetare ♦ Tabell 1	2018	2017	2016
Tillsvidareanställda	1 880	1 904	1 892
Visstidsanställda, månadslön	235	261	256

Tillsvidareanställda per förvaltning, antal ♦ Tabell 2	2018	2017	2016
Härnösands kommun	1880	1 904	1 892
Kommunstyrelseförvaltning	199	213	209
Arbetslivsförvaltning	80	73	72
Samhällsförvaltning	71	71	66
Skolförvaltning	752	744	723
Socialförvaltning	778	803	823

Personalkostnader, totalt mnkr ♦ Tabell 3	2018	2017	2016
Härnösands kommun	1 181,2	1 187,7	1 140,9
Kommunstyrelseförvaltning	116,7	116,4	111,7
Kommungemensam verksamhet	31,3	46,5	51,2
Arbetslivsförvaltning	102,1	107,4	111,3
Samhällsförvaltning	44,6	40,4	38,8
Skolförvaltning	448,0	433,4	400,2
Socialförvaltning	443,6	443,6	427,6

Fotnot: Socialförvaltningen har med sina 778 medarbetare flest tillsvidareanställda, följt av skolförvaltningen med 752. Tillsammans sysselsätter de två förvaltningarna 81,4 procent av kommunens tillsvidareanställda medarbetare.

ÅLDERSFÖRDELNING

Åldersfördelning, tillsvidareanställda 2018, antal ♦ Tabell 4	Personer	Medelålder
Alla åldrar	1880	48,1
20-29	129	26,7
30-39	321	34,7
40-49	507	44,8
50-59	568	54,3
60-	355	62,6

Fotnot: Medelåldern för kommunens tillsvidareanställda är 48,1 år. Medelåldern för tillsvidareanställda kvinnor är 47,7 år, och för män 46,2 år.

Medarbetarfakta kommunen

KÖNSFÖRDELNING

Könsfördelning per anställningsform 2018 (%) ♦ Tabell 5	Kvinnor	Män
Tillsvidareanställda	75	25
Visstidsanställda med månadslön	67	33
Timanställda	64	36

Fotnot: Av kommunens tillsvidareanställda medarbetare är andelen kvinnor 75 procent och andelen män 25 procent. Bland de visstidsanställda med månadslön eller timlön är könsfördelningen inte lika ojämn. Där är andelen kvinnor 67 procent respektive 64 procent.

PENSIONSavgÅNGAR

Förväntad pensionsavgång, antal ♦ Tabell 6	2019	2020	2021	2022	2023
Totalt	40	51	51	57	69
Kvinnor	32	45	36	51	55
Män	8	6	15	6	14

Fotnot: Medarbetarna har möjlighet att gå i pension tidigast vid 61 års ålder och som senast vid 67 år. Det gör det svårt att göra en bedömning hur pensionsavgångarna ser ut per år.

SJUKFRÅNVARO

Sjukfrånvaro, % ♦ Tabell 7	jan-nov 2018	jan-nov 2017	jan-nov 2016
Alla åldrar	5,6	6,0	6,3
<=19	4,0	5,7	3,2
20-29	5,8	4,8	5,8
30-39	5,0	5,1	5,4
40-49	4,7	5,6	5,7
50-59	6,1	6,9	6,7
60-	6,6	7,3	8,3
Sjukfrånvaro, % ♦ Tabell 8			
Kvinnor	5,9	6,6	7,0
Män	4,8	4,8	4,8
Sjukfrånvaro per förvaltning, % ♦ Tabell 9			
Kommunstyrelseförvaltningen	4,3	4,2	5,0
Arbetslivsförvaltningen	5,2	5,1	4,9
Samhällsförvaltningen	4,2	5,1	5,7
Skolförvaltningen	5,4	6,0	5,8
Socialförvaltningen	6,4	7,0	7,8

Fotnot:

Medarbetarfakta koncernen

HÄRNÖSANDSHUS

Utveckling

AB Härnösandshus är certifierat inom arbetsmiljöområdet i enlighet med OHSAS 18001. Ett led i bolagets systematiska arbetsmiljöarbete är att kontinuerligt utveckla medarbetarna. Utöver fastställda policydokument för löne- och jämställdhetsarbetet finns inom ramen för bolagets verksamhetssystem rutiner för arbetet med att utveckla medarbetarna genom olika utbildningsinsatser. Ambitionen är att Härnösandshus ska vara en attraktiv arbetsgivare. Under året har en utbildning genomförts inom ramen för vårt verksamhetssystem avseende miljö, arbetsmiljö och kvalitet. I början av året gick all personal en utbildning i hot och våld/konflikthantering. I övrigt har ingen större gemensam utbildning genomförts utan de utbildningar som genomförts har skett för enskilda medarbetare eller grupper av medarbetare.

Under året har exempelvis några medarbetare genomgått en grund- och fortsättningsutbildning i hyresjuridik. En nyanställd medarbetare har också genomgått en utbildning i praktisk diarieföring.

Ett antal arbetsplatsträffar genomförs löpande under året för de olika personalgrupperna. Kontinuerlig kompetenshöjning och erfarenhetsutbyte sker löpande via arbetsplatsträffarna. Lönesamtal och utvecklingssamtal hålls en gång per år och någon gång under året samlas all personal för muntlig information. Två gånger per år träffas all personal för att under trevliga former genomföra aktiviteter för att stärka gemenskapen inom företaget

All personal genomgår vartannat år en hälso- och arbetsmiljöprofil med individuella samtal angående psykosociala frågor, stress, trivsel på arbetsplatsen m.m. Resultatet av den senaste undersökningen, som genomfördes under december 2016 och januari 2017 visade på ett i huvudsak gott resultat med medarbetare som är friska och som trivs på jobbet. En ny hälsoundersökning kommer att genomföras i början av 2019.

Sjukfrånvaro och förebyggande åtgärder

Under 2018 har den totala sjukfrånvaron ökat från 2,35 % till 3,46 %. Det är andra året i rad som sjukfrånvaron ökat jämfört med föregående år. Den främsta anledningen till att sjukfrånvaron ökar något är att långtidsfrånvaron har ökat jämfört med föregående år. Under året har tre medarbetare haft längre sjukskrivningsperioder. Samtidigt som sjukfrånvaron ökat har även andelen långtidsfriska ökat. Andelen långtidsfriska har ökat med 55 %. Knappt hälften av alla medarbetare har inte haft en sjukdag under året. Den totala sjukfrånvaron är betydligt högre för män än för kvinnor. Sjukfrånvaron har ökat jämfört med föregående år både för männen och kvinnorna. Procentuellt är sjukfrånvaron högst bland de medarbetare som är under 30 år. Det förebyggande

arbetsmiljöarbetets främsta syfte är att minska sjukfrånvaron och minska risken för olyckor. Utöver skyddsronder och andra förebyggande åtgärder uppmuntras de anställda att motionera.

För att stimulera till friskvård har samtliga medarbetare ett generöst friskvårdsbidrag. Genom Härnösandshus förmånsportal finns möjlighet för medarbetarna att köpa träningskort eller liknande hos ett stort antal leverantörer. Personalen har också möjlighet att få massage i förebyggande syfte vilket utnyttjas av ett stort antal medarbetare.

Framtida rekrytering

Medelåldern bland medarbetarna i Härnösandshus är fortfarande något hög, 48 år. Jämfört med föregående år är dock medelåldern lägre genom att den då uppgick till 51 år. Under 2018 har två medarbetare lämnat företaget med ålderspension och dessa har ersatts med yngre medarbetare.

Generationsväxlingen fortsätter. 56 % av företagets anställda är över 50 år. Under de kommande fem åren beräknas 6 personer lämna företaget med ålderspension. Beräkningen är gjord utifrån en pensionsålder på 65 år. 2019: 4 st, 2020:1 st, 2021:1 st.

En prioriterad uppgift under de kommande åren är således att ersättningsrekrytera medarbetare i samband med pensionsavgångar och samtidigt fortsätta att rekrytera yngre medarbetare för att sänka medelåldern ytterligare. En blandning av yngre och äldre medarbetare är bra både ur ett kompetensperspektiv och ur ett socialt perspektiv

ANTAL ANSTÄLLDA	Kvinnor	Män	Total
Tillsvidareanställda	11	21	32
Visstidsanställda	0	0	0
SUMMA	11	21	32

ÅLDERFÖRDELNING FÖR TILLSVIDAREANSTÄLLDA, ANTAL	Kvinnor	Män	Total
<=19			
20 - 29 år	1	3	4
30 - 39 år	0	1	1
40 - 49 år	4	5	9
50 - 59 år	4	5	9
60 -	2	7	9
SUMMA	11	21	32

HEMAB

Personalen har deltagit i två dagars inspiration genom föreläsningar och workshops i hur HEMAB kan bidra till ökad social hållbarhet. Nya gemensamhetsytor med lunchrum och konferens har färdigställts och tagits i bruk under året likväl som nya kontorsplatser och omklädningsrum.

En ny friskvårdssatsning och livsstilsinspiration lanserades under 2018 med diskussioner och åtgärder för främjande av ett bättre leverne i syfte att orka med både sitt arbete. Korttidssjukfrånvaror har varit oväntat hög, främst på grund av fysiska åkommor. Vi kommer att fokusera på att ha en snabbare orsaksdialo och uppföljning.

ANTAL ANSTÄLLDA	Kvinnor	Män	Total
Tillsvidareanställda	30	107	137
Visstidsanställda	1	3	4
SUMMA	31	110	141

ÅLDERFÖRDELNING FÖR TILLSVIDAREANSTÄLLDA, ANTAL	Kvinnor	Män	Total
<=19			
20 - 29 år	2,0	9,0	11,0
30 - 39 år	9,0	24,0	33,0
40 - 49 år	11,0	29,0	40,0
50 - 59 år	7,0	30,0	37,0
60 -	1,0	15,0	16,0
SUMMA	30,0	107,0	137,0

RÄDDNINGSTJÄNSTEN HÖGA KUSTEN-ÅDALEN

Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen har under året rekryterat åtta heltidsbrandmän, två av dem påbörjade sin anställning under 2018 och resterande sex brandmän påbörjar sin anställning i början av 2019. En brandinspektör, en styrkeledare samt en

brandman har under året gått i pension. Under 2018 slutade vår controller och tre brandmän på egen begäran sina tjänster.

Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen har 63 heltidsanställda, 145 deltidsbrandmän, 15 frivilliga som ingår i räddningsvärdet samt fem anställda som sjöräddare. Vidare finns tre brandmän på provanställning samt 10 timvikarier.

Inom de kommande fyra åren beräknas sju medarbetare lämna Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen med ålderspension. Förbundets medarbetare får kontinuerlig utbildning i sjukvård, hjärt- och lungräddning för barn, hjärt- och lungräddning med defibrillator, taksäkring med mera.

Vidare ges alla brandmän möjlighet att träna en timme per arbetspass för att upprätthålla sin fysiska status. Övrig dagtidspersonal har en timme friskvård per vecka och anställda i beredskapsorganisationen får en årlig friskvårdspeng som kan användas för friskvårdsaktiviteter.

ANTAL ANSTÄLLDA	Kvinnor	Män	Total
Tillsvidareanställda	8	55	63
Visstidsanställda	0	0	0
SUMMA	8	55	63

RIB-organisation (deltidsbrandmän) 145 st, räddningsvärdet 15 st, sjöräddare 5 st, provanställningar 3 st, timanställda 10 st.

ÅLDERFÖRDELNING FÖR TILLSVIDAREANSTÄLLDA, ANTAL	Kvinnor	Män	Total
<=19	0	0	0
20 - 29 år	1	7	8
30 - 39 år	5	21	26
40 - 49 år	1	11	12
50 - 59 år	1	11	12
60 -	0	5	5
SUMMA	8	55	63

02

Verksamhetsberättelser

AB HÄRNÖSANDSHUS
-
HÄRNÖSAND ENERGI & MILJÖ AB
-
RÄDDNINGSTJÄNSTEN
HÖGA KUSTEN-ÅDALEN

AB Härnösandshus

VERKSAMHETEN

Verksamheten är inriktad på att erbjuda ett brett urval av lägenheter inom Härnösands kommun samt att effektivt tillgodose olika boendeönskemål genom att själva förädla, förvärva och förvalta fastigheter. Genom långsiktigt god lönsamhet och kompetenta medarbetare, skall Härnösandshus erbjuda kunderna mervärden såsom ett attraktivt serviceutbud, social trygghet, god miljö samt inflytande över boendet.

Härnösandshus är Härnösands största bostadsbolag med 1 787 lägenheter, centralt belägna i Härnösands tätort, fördelat på följande boendeformer; hyreslägenheter, plusboendelägenheter, studentlägenheter och övernattningslägenheter.

Antal lägenheter i Härnösandshus Plusboende uppgår till 408 st och är belägna i 9 fastigheter i centrala Härnösand. Plusboende är i grunden fräscha hyreslägenheter anpassade för lite äldre hyresgäster, samlade i utvalda hus i flera av våra mest attraktiva bostadsområden. I Plusboende finns hög bekvämlighet, trygghet och tillgång till gemensamma utrymmen för aktiviteter som främjar gemenskapen mellan hyresgästerna.

Härnösandshus har 18 studentlägenheter. Det finns både möblerade och omöblerade studentlägenheter som hyrs ut till studerande vid universitet, yrkeshögskola och gymnasieskola.

I flera av företagets bostadsområden finns övernattningslägenheter som hyresgästerna kan hyra när de får besök av släkt och vänner.

VIKTIGA HÄNDELSE

Befolkningsökningen som pågått i ett antal år har upphört. Trots det är det en fortsatt stor efterfrågan på bostäder, både bostadsrätter och hyreslägenheter.

Under 2018 har bolaget färdigställt ombyggnationen av estetiska programmets verksamhetslokaler till lägenheter i fastigheten Vägmannen 14. 28 nya lägenheter mitt i centrum har tillskapats

med tyngdpunkt på små lägenheter i form av 1 rok och 2 rok. Lägenheterna var klara för inflyttning 1 april 2018.

Förberedelserna för att möjliggöra fler bostäder pågår. I samarbete med Samhällsförvaltningen pågår detaljplaneändringar på framför allt två områden, vid Kristinagatan och på Torsviksområdet. Samhällsnämnden har för avsikt att anta den nya detaljplanen på Kristinagatan under våren medan arbetet med detaljplanen på Torsvik fortsätter.

Under slutet av året beslutade Härnösandshus styrelse att omvandla 30 studentlägenheter till vanliga lägenheter på fastigheterna Organisten och Vägmannen. Anledningen till detta är att behovet av studentlägenheter successivt har minskat i Härnösand.

Härnösandshus har under året installerat ett öppet bredbandsnät i samtliga lägenheter. Det fiberbaserade bredbandsnätet har ersatt det gamla kabel-tv nätet. Med det nya nätet har kunderna bl.a. fått en gratis internettjänst om 1 mbps, ökad valfrihet av leverantörer av tv- och bredbandstjänster samt möjlighet till telefoni via fiber. I samband med installationen har ett spridningsnät med flera bredbandsuttag installerats i de flesta lägenheterna.

Härnösands kommunfastigheter har under 2018 färdigställt byggnationen av två nya gruppboenden på Koltrastvägen respektive Tjädervägen. Sammanlagt har 12 nya lägenheter byggts och kunderna fick tillträde till fastigheterna i mars respektive juni 2018.

EKONOMI

AB Härnösandshus redovisar ett positivt resultat före bokslutsdispositioner på 5,9 mkr. Ett resultat som överstiger budget och det krav som ägaren framställt i ägardirektivet med ca 2 mkr.

2018 har i huvudsak varit ett bra år för Härnösandshus. Uthyrningsgraden har under hela året varit god. I stort sett alla lägenheter i bolagets vanliga lägenhetsbestånd har varit uthyrda. Bland studentlägenheterna har det däremot funnits vakanser under hela året och det är mot bakgrund av det som Härnösandshus valt att omvandla studentlägenheter till vanliga

lägenheter. Vid årsskiftet uppgick uthyrningsgraden till 98,4 %. Det sammanlagda hyresbortfallet för bostäder är något högre jämfört med bortfallet föregående år.

Räntekostnaderna har minskat successivt under året, vilket har haft en positiv effekt på bolagets rörliga lån samt på de lån som omsatts under året. Jämfört med föregående år har räntekostnaderna minskat med 1,6 mkr.

De sammanlagda driftkostnaderna har ökat jämfört med föregående år och beror främst på ökade kostnader för fastighetsskötsel, både med egna anställda och köpt fastighetsskötsel. Den främsta anledningen till kostnadsökningen är den stränga vintern med ökade kostnader för snöröjning. Driftkostnaderna har ökat med 4,9 mkr jämfört med föregående år.

Härnösandshus sammanlagda reparations- och underhållskostnader har minskat med 2,0 mkr. Det är framför allt kostnaderna för planerat underhåll som minskat. Det planerade underhållet har reducerats med 3,3 mkr till följd av ökade driftkostnader. Kostnaderna för reparationer, inre lägenhetsunderhåll och försäkringsrelaterade kostnader har däremot ökat. Koncernens resultat för 2018 utvisar en vinst på 6,3 mkr.

FRAMTIDEN

Under 2019 kommer Härnösandshus arbete i huvudsak vara inriktat på att skapa fler bostäder i Härnösand genom att bygga om de lokaler som blivit vakanta i och med att kommunen lämnat sina verksamhetslokaler hos Härnösandshus. Förutom ombyggnadsprojekten arbetar Härnösandshus tillsammans med Samhällsförvaltningen med att färdigställa de pågående detaljplaneändringarna på Torsvik och vid Kristinagatan.

Slutligen kommer ett stort fokus att ligga på att genomföra åtgärder för att leva upp till åtagandena inom ramen för "Klimatinitiativet". Ett stort antal åtgärder kommer att genomföras för att uppnå målet om en minskad energianvändning med 30 procent.

Härnösands kommunfastigheter kommer under 2019 att färdigställa byggandet av en ny konstgräsplan på Bondsjöhöjdens IP.

AB HÄRNÖSANDSHUS

Resultaträkning (mnkr)	2018	2017
Intäkter	157,0	154,1
Kostnader	-116,4	-109,7
Avskrivningar	-24,4	-25,1
Finansiella intäkter	0,2	0,1
Finansiella kostnader	-10,1	-11,5
Resultat efter finansnetto	6,3	7,9
Skatt	0,0	0,0
Årets resultat	6,3	7,9

Härnösands Energi & Miljö AB

VERKSAMHETEN

Härnösand Energi & Miljö AB ägs till 100% av Härnösands kommun. I HEMAB ingår det helägda dotterbolaget Härnösand Elnät AB, HEAB. HEMAB Elförsäljning, HEFAB, ägs till 95% av HEMAB, 3% av Härnösandshus och 2% av Kommunfastigheter. HEMAB-koncernens verksamhet är uppdelad i fyra affärsområden: Fjärrvärme, Återvinning, Vatten och Elnät. Elnätverksamheten bedrivs i dotterbolaget Härnösand Elnät AB (HEAB) och affären Elförsäljning bedrivs inom dotterbolaget HEMAB Elförsäljning AB (HEFAB). Övriga verksamheter bedrivs i moderbolaget. Verksamheten omfattar även vindkraft, biogas, fordonsgas, bredband och laddstolpar.

VIKTIGA HÄNDELSE

Fjärrvärme

Ny prismodell för flerbostadshus och lokaler; abonnerad effekt baseras på verkligt effektbehov. Prisdialogens två träffar med kundrepresentanter har genomförts liksom de årliga kundträffarna. Efter expansionen är nu Peckas naturodlingar vår största fjärrvärmekund. Utbyten av gamla ledningar i centrala Härnösand har fortsatt precis som arbete med införande av larmövervakning av fukt i rörens isolering. En ny gaspanna för produktion av fjärrvärme från deponigas har byggts. Serviceavtal till kunderna har utretts och kommer att lanseras som produkt under 2019. Stigande bränslepriser har påverkat negativt men lyckade insatser har genomförts för att trygga bränsleleveranserna.

Vatten

Projektet för vatten och avlopp på södra Härnön har färdigställts. Installation och driftsättning av kunder kommer att pågå även under 2019. Ytterligare utbyggnadsprojekt har varit Bryggaren strand och kvarteret Solbacken. Kattastrands reningsverk har fått en ny utloppsledning. Anläggningen har även fått ett nytt beslutat tillstånd med skärpta villkor. Organisationen har förstärkts med en nyinrättad tjänst, VA-strateg. Upprustning av sandfilter i reningsverket på Kattastrand har slutförts under året. Projektet med installation av moderna fjärravlästa vattenmätare fortsätter och av totalt cirka 5000 mätare är knappt hälften utbytta.

Återvinning

Från 2018 gäller genomskinliga platsäckar för lämnande av avfall vid återvinningscentralerna. Fordonsflottan har utökades med en kranbil för att klara av uppdrag med bland annat riskörning.

Ett extra reningssteg i lakvattenreningen har installerats i Åland. Projektering av en ny deponietapp och ny hårdgjord arbetsyta har utförts samt avverkning av skog på fastigheten. Ökande mängd matavfall har medfört ombyggnation av biogasanläggningen som nu består av två kamrar för rötning istället för en. Andra kommuner har gjort studiebesök för att titta på arbetet med flerfackskärl och chaufförer från andra renhållare har även praktiserat hos bolaget.

Elnät

Inledningen av året var kylig, vilket tyvärr ledde till en del elavbrott och hårt arbete med felsökning och felavhjälpning på grund av mycket snö. Vädssäkringsprojektet ISO 2020 ger effekt. Under året var HEMAB inbjudna till Rosenbad för överläggningar med energiministern Ibrahim Baylan. Nya regler för intäktsramar på elnätsmarknaden diskuterades. Projekt har genomförts både i Häggdänger och på Södra Härnön för att uppnå säkrare elnät.

Utökade effektuttag hos befintliga kunder samt många nyanslutningar har skett även under 2018, mer än 30 stycken. Förberedelser för att ta emot effekten från de två nya vindkraftverk som byggs på Spjutåsberget har genomförts i form av kabelförläggning till Saltvikshöjdens mottagningsstation. Arbeten i kommunens elanläggningar har utförts på uppdrag, exempelvis ny belysning i delar av Bondsjö motionsspår.

Elförsäljning

Det ekonomiska resultatet och den försälda energivolymen såväl som antal kunder följer beslutad affärsplan. Detta är viktigt för fortsatt tillväxt. Affären är ett samarbete där HEMAB Elförsäljning AB bedriver försäljning och kundkontakter och där Statkraft AB bedriver elhandel och agerar balansansvarig. All försäld el utgörs av HEMAB-koncernens egna lokalproducerade förnybara el från vind och biomassa. Under året tecknades avtal om köp av överskottsproduktion med ett flertal mikroproducenter. Den största av dessa var Brf Plinten som med sin 175 kW stora anläggning är störst i Härnösand.

Bredband, vindkraft, laddstolpar

Tillfartsvägar och fundament har byggts till de nya vindkraftverken på Spjutås. Drift, marknadsföring och utbyggnad av bredbandsnätet bedrivs gemensamt i ServaNet AB. HEMAB äger infrastrukturen i form av optofiber, kanalisation med mera och arrenderar ut den till ServaNet. Utbyggnaden följer ”Handlingsplan för bredbandsutbyggnad”, och år 2021 ska minst 90 procent av kommunens hushåll och företag ha tillgång till

bredband med hög överföringshastighet. Fyra år senare ska täckningen vara hundraprocentig. En betalningslösning via mobilapp för laddning av elbilar har införts under 2018.

Miljöpåverkan och hållbarhet

Den 22 september arrangerades öppet hus, ”Hemma hos HEMAB”. Det blev en välbesökt dag med underhållning och internationell matkultur. Affärsområdena Fjärrvärme, Återvinning och Vatten, som alla återfinns i moderbolaget, bedriver tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Verksamheternas huvudsyften är att minska miljöpåverkan i samhället; Fjärrvärme genom att ta tillvara resurser som annars går till spillo, Återvinning genom att bidra till återvinning samt minskande av avfall och Vatten genom att ta hand om spillvatten som annars skulle förorena vattendrag och hav. Fjärrvärmens negativa miljöpåverkan sker främst genom utsläpp till luft av stoft, svavel och kväveoxider. Produktionen baseras till största delen på förnyelsebara bränslen. Tillförseln av bränslen som trädbränslen och torv med mera, sker med lastbilstransporter. När det gäller utsläpp från våra anläggningar har de rikt- och gränsvärden som gäller för verksamheten hållits. Investeringar för att öka produktionskapaciteten i biogasanläggningen i Åland har genomförts. Arbetet med att certifiera biogödsel från anläggningen har löpt på väl och beräknas bli klart 2019. Som ett led i att HEMAB 2021 ska ha en fossiloberoende fordonsflotta har flera nya gasfordon köpts in. Övergångslösningen för dieselfordon är förnybar HVO. Den kreativa miljön vid Härnösands kretsloppspark utgör en viktig pusselbit i det sociala hållbarhetsarbetet. Flera aktiviteter av integration och familjekaraktär har anordnats under året samt även samarbeten med skolor. Nya Mina Sidor med Bank-ID inloggning vart ett lyft för kunderna.

Medarbetare

Personalen har deltagit i föreläsningar och workshops om hur HEMAB kan bidra till ökad social hållbarhet. Nya gemensamhetsytor med lunchrum och konferens har färdigställts och tagits i bruk under året likväl som nya kontorsplatser och omklädningsrum. En ny friskvårdssatsning och livsstilsinspiration lanserades under 2018 med diskussioner och åtgärder för främjande av ett bättre leverne i syfte att orka med både sitt arbete. Korttidssjukfrånvaron har varit oväntat hög, främst på grund av fysiska åkommor. Framtida fokus kommer att ligga på att ha en snabbare orsaksdiallog och uppföljning.

HÄRNÖSANDS ENERGI & MILJÖ

Resultaträkning (mnkr)	2018	2017
Intäkter	374,6	357,9
Kostnader	-275,1	-265,2
Avskrivningar	-76,1	-64,3
Finansiella intäkter	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-7,4	-8,5
Resultat efter finansnetto	16,0	19,9
Skatt	-7,2	-4,5
Årets resultat	8,8	15,4

EKONOMI

Koncernen redovisar ett resultat på 16 Mkr för 2018 vilket är i 3,9 Mkr lägre än föregående års resultat och 2,9 Mkr lägre än budget 2018. Intäkterna är högre, främst på grund av ny verksamhet med elförsäljning (+39 Mkr) men också på grund av högre elpriser samt en hög el- och värmeproduktion. Försäljning av utsläppsrätter har gett en resultat effekt på 5 Mkr. Vindkraften har haft ett gynnsamt år med dubblerad omsättning. Resultatet för Elnät ligger strax över budget, men något lägre än 2017. Kostnaderna har ökat mer än intäkterna, främst högre regionnätavgifter samt avskrivningar på investeringar i elnätet.

Trots högre intäkter så sjunker resultatet för affärsområde Fjärrvärme med 4,7 Mkr jämfört med föregående år. Hårdnande konkurrens på marknaden för trädbränslen har drivit upp produktionskostnaderna. Underhållskostnaderna har varit högre inom samtliga affärsområden. Avskrivningarna är 7 Mkr högre jämfört med föregående år på grund av högre investeringstakt med större investeringar såsom VA Södra Härnön, fiberutbyggnad och nya lokaler som aktiverats. I resultatet inryms nedskrivningar med 7,6 Mkr vilket är 4,7 Mkr mer än föregående år.

Investeringarna för 2018 uppgick till 160,8 Mkr. Närmare 100 Mkr av dessa utgörs av första delen av vindkraftprojektet i Spjutås, avslutande investeringar i projekt VA Södra Härnön, årets rekordstora fiberutbyggnad samt reinvesteringar i befintliga ledningar och anläggningar inom VA.

FRAMTIDEN

En ny reservpanna för fjärrvärme byggs 2019 och kommer att baseras på bioolja. Övriga pannor konverteras därefter också till bioolja. Inom SIKT-projektet där HEMAB är partner planeras för digitalisering och nya tjänster med kundnytta i fokus. Projektet med byggande av ett kolfilter som extra reningssteg vid vattenverket på Tallvägen påbörjas 2019 när nödvändiga beslut fattats. Förberedelsearbete med nya rutiner och regelverk för den elhandlarcentriska modellen som kommer på elmarknaden startar under 2019. Arbetet med den nya och utvecklade driftinformationen via sms kommer att erbjudas för fler av koncernens tjänster. Elnät, fjärrvärme och vatten står på tur.

Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen

VERKSAMHETEN

Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen är ett kommunalförbund mellan Sollefteå, Kramfors och Härnösand. Förbundet skall svara för den gemensamma verksamheten inom området skydd mot olyckor åt medlemskommunerna, i enlighet med vad som åligger var och en. Kommunalförbundet skall möjliggöra ökad effektivitet, säkerhet och slagkraft genom samordning av resurser under en gemensam ledning.

VIKTIGA HÄNDELSE

Sommarens skogsbränder är det som sticker ut när året summeras. Räddningstjänsten har aldrig upplevt en liknande sommar, med så många pågående insatser samtidigt. Organisationen var under en period väldigt ansträngd och bristen på brandmän var tydlig. Tack vare att fantastiskt engagemang från personal och samverkanspartners kunde bränderna hanteras på ett tillfredställande sätt. Under hösten har mycket tid ägnats åt att summera, återställa utrustning och följa upp sommarens alla insatser.

Tre av fyra verksamhetsmål är uppnådda. Omkring 6 000 personer har på olika sätt delgivits information om hur bränder och andra olyckor kan förebyggas. Många av aktiviteterna såsom utbildning, skötsel av handbrandsläckare och kontakt med barn och unga, utförs av personal i utryckningstjänst, vilket skiljer Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen från många andra räddningstjänster. De finansiella målen har uppnåtts och året summeras med ett överskott. Förklaringen ligger i den ersättning som

erhållits från staten efter sommarens skogsbränder. Ersättningen överstiger de direkta kostnaderna för insatserna, då viss ersättning för slitage utgått.

Året har inneburit en del utmaningar när det gäller personalförsörjningen, både inom heltid och inom RIB (Räddningspersonal i beredskap). Inom organisationen finns ett rekryteringsbehov som en konsekvens av generationsväxling där många medarbetare har möjligheten att gå i pension. Detta i kombination med att rörligheten inom branschen har ökat leder till att rekrytering av ny brandpersonal till organisationen pågår konstant. Under 2019 kommer förutsättningarna för ett utökat operativt samarbete med de övriga räddningstjänsterna i länet att undersökas.

EKONOMI

Normalt utgörs 90 % av förbundets totala intäkter av medlemskommunernas bidrag. Resterande del av intäktssidan är avgifter i samband med myndighetsutövning, försäljning av olika tjänster som förbundet erbjuder samt ersättningar för t.ex. hyror. Under 2018 är intäkterna högre än normalt. Det beror på den ersättning som erhållits av staten och kommunerna efter sommarens skogsbränder, totalt 10,2 mnkr.

Bortsett detta ligger intäkterna på budgeterad nivå. Under året har intäkterna för automatlarm minskat jämfört med föregående år. Minskningen är förväntad, men något mindre än budgeterad. Minskningen beror främst på att flera asylboenden, som hade ett stort antal felaktiga larm, nu har lagts ner. Även intäkterna för

extern utbildning är något högre än budgeterat. Av förbundets totala kostnader står personal för ca 75 %, såsom löner/arvoden, arbetsgivaravgifter och pensioner. Resterande 25 % handlar framför allt om driftskostnader för att kunna upprätthålla verksamheten, såsom hyror, inventarier, fordon samt underhåll och drift av maskiner.

Resultatet för 2018 visar att personalkostnaderna överstiger budgeten med 3 mnkr. Detta är helt en följd av skogsbränderna då många RIB-anställda togs i anspråk och heltidspersonal fick arbeta mycket övertid. Under sommaren köptes även helikopter-tjänster in för knappt 3 mnkr. Övriga kostnader ligger ganska väl i nivå med budget.

FRAMTIDEN

Två statliga utredningar har genomförts under 2018, varav den ena rörde effektivare kommunal räddningstjänst och den andra handlade om sommarens skogsbränder. I utredningarna ges flera förslag som kommer att påverka förbundets verksamhet om regeringen går vidare med dem. HKÅ stöttar i princip samtliga förslag och har redan inlett visst arbete med att efterfölja de förslag som ges. Under 2019 kommer ett projekt att genomföras där räddningstjänsterna i Västernorrland undersöker möjligheten till gemensam operativ ledning av insatser.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN HÖGA KUSTEN-ÅDALEN

Resultaträkning (mnkr)	2018	2017
Intäkter	95,9	84,8
Kostnader	-88,0	-80,0
Avskrivningar	-3,7	-3,2
Finansiella intäkter	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-0,7	-0,7
Resultat efter finansnetto	3,5	0,9
Skatt	0,0	0,0
Årets resultat	3,5	0,9

03

Finansiella rapporter

RESULTATRÄKNING
—
BALANSRÄKNING
—
KASSAFLÖDESRAPPORT

NOTER
—
DRIFTREDOVISNING
—
INVESTERINGSREDOVISNING

REDOVISNINGSPRINCIPER
—
EKONOMISK ORDLISTA
—
REVISIONSBERÄTTELSE

Finansiella rapporter

Resultaträkning

(mnkr)		Kommun 2018	Kommun 2017	Koncern 2018	Koncern 2017
Verksamhetens intäkter	Not 1	378,3	404,4	846,1	852,6
Verksamhetens kostnader	Not 2	-1 946,5	-1 907,1	-2 271,5	-2 216,7
Jämförelsestörande poster	Not 3	30,5	-4,5	30,5	-4,5
Avskrivningar	Not 4	-47,4	-46,1	-149,1	-136,6
Verksamhetens nettokostnad		-1 585,1	-1 553,3	-1 544,0	-1 505,2
Skatteintäkter	Not 5	1 177,8	1 151,5	1 177,8	1 151,5
Generella statsbidrag och utjämning	Not 6	466,4	447,6	466,4	447,6
Verksamhetens resultat		59,1	45,8	100,2	93,9
Finansiella intäkter	Not 7	8,9	6,8	4,2	2,4
Finansiella kostnader	Not 8	-21,1	-24,7	-33,9	-40,3
Resultat före extra ordinära poster och skatt		46,9	27,9	70,4	56,0
Extraordinära kostnader	Not 9	0,0	-5,0	0,0	-5,0
Skattekostnad	Not 10	0,0	0,0	-7,2	-4,5
Årets resultat		46,9	22,9	63,2	46,5

Finansiella rapporter

Balansräkning

(mnkr)		Kommun 2018	Kommun 2017	Koncern 2018	Koncern 2017
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	Not 11	0,0	0,0	0,0	1,0
Summa immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	1,0
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, Byggnader och Teknisk anläggning	Not 12	550,2	526,8	2 351,4	2 245,4
Maskiner och inventarier	Not 13	62,2	63,1	181,2	182,0
Summa materiella anläggningstillgångar		612,4	589,9	2 532,6	2 427,4
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncern- och intresseföretag m fl	Not 14	200,1	190,7	28,2	18,6
Långfristiga fordringar	Not 15	6,3	4,6	19,4	16,9
Summa finansiella anläggningstillgångar		206,4	195,3	47,6	35,5
Summa anläggningstillgångar		818,8	785,2	2 580,2	2 463,9
Omsättningstillgångar					
Förråd mm	Not 16	10,5	6,8	19,7	10,6
Kortfristiga fordringar	Not 17	137,4	126,2	222,1	176,8
Kassa och bank	Not 18	0,1	0,1	23,8	48,9
Summa omsättn.tillgångar		148,0	133,1	265,6	236,4
SUMMA TILLGÅNGAR		966,8	918,3	2 845,8	2 700,2
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital	Not 19	-155,0	-187,3	181,0	125,1
Årets resultat		46,9	22,9	63,2	46,5
Summa eget kapital		-108,1	-164,4	244,2	171,6
Avsättningar					
Avsättning för pensioner	Not 20	557,1	592,2	568,1	602,7
Andra avsättningar	Not 21	2,0	3,5	25,6	24,4
Avsättning för latent skatt	Not 22	0,0	0,0	92,9	85,2
Summa avsättningar		559,1	595,7	686,6	712,3
Skulder					
Långfristiga skulder	Not 23	130,2	30,4	1 259,9	1 088,3
Kortfristiga skulder	Not 24	385,6	456,6	655,1	728,0
Summa skulder		515,8	487,0	1 915,0	1 816,3
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		966,8	918,3	2 845,8	2 700,2
Borgensåtaganden					
Borgensåtaganden	Not 25	1 369,4	1 255,8	1 369,4	1 255,8
Ansvarsförbindelser	Not 26	1 349,6	1 499,7	1 349,8	1 500,1

Kassaflödesrapport

(mnkr)	Kommun 2018	Kommun 2017	Koncern 2018	Koncern 2017
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	46,9	22,9	63,2	46,5
Justering för av- och nedskrivning	47,4	46,1	149,1	136,6
Justering för gjorda avsättningar	-36,6	-27,6	-34,6	-26,8
Justering för ianspråktaga avsättningar	0,0	0,3	1,2	4,3
Ej likviditetspåverkande poster	0,0	0,0	0,5	0,5
Justering för uppskjuten skatt	0,0	0,0	7,2	4,5
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	<i>57,7</i>	<i>41,7</i>	<i>186,6</i>	<i>165,6</i>
Ökning (-) / minskning (+) förråd och varulager	-3,7	-6,7	-9,1	-5,2
Ökning (-) / minskning (+) kortfristiga fordringar	-11,2	23,9	-45,2	20,4
Ökning (-) / minskning (+) kortfristiga skulder	-71,2	-29,4	68,0	107,7
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-28,4	29,5	200,3	288,5
Investeringsverksamheten				
Investering i materiella anläggningstillgångar	-70,3	-59,8	-253,7	-310,8
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,4	0,6	0,4	3,9
Bidrag till materiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Investering i immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	-0,9
Investering i finansiella anläggningstillgångar	-1,7	0,0	-2,7	-0,5
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-71,6	-59,2	-256,0	-308,3
Finansieringsverksamheten				
Ökning långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning långfristiga fordringar	0,0	1,0	0,0	0,0
Ökning långfristiga skulder	100,0	0,3	30,6	0
Ökning långfristig upplåning	0,0	0,0	0,0	-45,1
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	100,0	1,3	30,6	-45,1
Årets kassaflöde				
Likvida medel vid årets början	0,1	28,5	48,9	113,8
Likvida medel vid årets slut	0,1	0,1	23,8	48,9
Förändring av likvida medel	0,0	-28,4	-25,1	-64,9

Finansiella rapporter

Noter resultaträkning

(mnkr)	Kommun 2018	Kommun 2017	Koncern 2018	Koncern 2017
NOT 1 VERKSAMHETENS INTÄKTER				
Försäljningsintäkter	23,4	22,0	459,6	442,6
Taxor och avgifter	42,1	39,6	43,5	41,1
Hyror och arrenden	52,4	50,5	52,7	50,8
Bidrag	225,8	255,7	252,0	281,2
Försäljning verksamhet	33,5	36,0	37,1	36,3
Övrigt	1,1	0,6	1,1	0,6
Summa verksamhetens intäkter	378,3	404,4	846,1	852,6
NOT 2 VERKSAMHETENS KOSTNADER				
Bidrag	-71,6	-70,5	-71,6	-70,5
Entreprenader och köp av verksamhet	-314,8	-301,7	-314,8	-301,7
Åldreomsorg	-61,9	-56,5	-61,9	-56,5
Förskola	-40,8	-40,4	-40,8	-40,4
Verksamhet inom individ- och familjeomsorg	-24,9	-33,7	-24,9	-33,7
Gymnasieskola	-28,9	-27,0	-28,9	-27,0
Gator, vägar och parker	-25,6	-26,7	-25,6	-26,7
Kollektivtrafik	-25,7	-24,7	-25,7	-24,7
Räddningstjänst	-24,0	-23,8	-24,0	-23,8
Grundskola	-25,1	-23,7	-25,1	-23,7
Övrigt	-24,2	-23,1	-24,2	-23,1
Externa boenden Sol och LSS	-12,1	-10,2	-12,1	-10,2
Personlig assistans	-21,6	-11,9	-21,6	-11,9
Tjänster	-55,0	-49,2	-55,0	-49,2
Löner, ersättningar och sociala avgifter	-1 087,2	-1 090,2	-1 106,6	-1 107,6
Pensioner inkl. löneskatt	-56,8	-42,3	-58,5	-44,7
Lokalhyror	-199,6	-192,6	-202,5	-192,9
Fastighets- och driftskostnader	-29,6	-29,3	-29,6	-29,3
Material	-72,4	-68,3	-75,1	-71,0
Övriga verksamhetskostnader	-59,5	-62,9	-357,7	-350,2
Summa verksamhetens kostnader	-1 946,5	-1 907,0	-2 271,5	-2 217,1
NOT 3 JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER				
Engångseffekt föranledd av ändrad pensionskuldbräkning	30,5	0	30,5	0,0
Bidrag Technichus	0,0	-4,5	0,0	-4,5
Summa jämförelsestörande kostnader	30,5	-4,5	30,5	-4,5
NOT 4 AVSKRIVNINGAR				
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	-47,4	-46,1	-139,3	-130,1
Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	-9,8	-6,5
Summa avskrivningar	-47,4	-46,1	-149,1	-136,6

NOTER RESULTATRÄKNING (FORTS.)

(mnkr)	Kommun 2018	Kommun 2017	Koncern 2018	Koncern 2017
NOT 5 SKATTEINTÄKTER				
Kommunalskatt	1 183,0	1 155,3	1 183,0	1 155,3
Avräkning kommunalskatt				
- slutavräkning föregående år	-3,7	1,3	-3,7	1,3
- preliminär avräkning innevarande år	-1,5	-5,1	-1,5	-5,1
Summa skatteintäkter	1 177,8	1 151,5	1 177,8	1 151,5
NOT 6 GENERELLA STATSBI DRAG OCH UTJÄMNING				
Inkomstutjämnning	299,8	293,6	299,8	293,6
Bidrag för LSS-utjämnning	53,8	50,2	53,8	50,2
Kommunal fastighetsavgift	48,9	43,8	48,9	43,8
Tillfälligt statsbidrag mottagning av flyktingar	23,5	28,5	23,5	28,5
Bidrag för ensamkommande ungdomar över 18 år	0,0	1,3	0,0	1,3
Byggbonus Boverket	2,2	2,6	2,2	2,6
Välfärdsmiljarderna	40,1	42,5	40,1	42,5
Regleringsavgift	4,0	-0,2	4,0	-0,2
Kostnadsutjämnning	-5,9	-14,7	-5,9	-14,7
Summa generella statsbidrag och utjämningsbidrag	466,4	447,6	466,4	447,6
Summa skatteintäkter och generella statsbidrag	1 644,2	1 599,1	1 644,2	1 599,1
NOT 7 FINANSIELLA INTÄKTER				
Överskottsutdelning Kommuninvest	3,7	1,8	3,7	1,8
Ränteintäkter	0,0	0,0	0,4	0,3
Borgensprovision från bolagen	4,9	4,7	0,0	0,0
Andel i intresseföretag	0,0	0,0	-0,2	0,0
Övriga finansiella intäkter	0,3	0,3	0,3	0,3
Summa finansiella intäkter	8,9	6,8	4,2	2,4
NOT 8 FINANSIELLA KOSTNADER				
Låneräntor	-0,1	0,1	-12,7	-15,0
Ränta pensionsskuld	-20,8	-24,7	-21,0	-25,2
Övriga finansiella kostnader	-0,2	-0,1	-0,2	-0,1
Summa finansiella kostnader	-21,1	-24,7	-33,9	-40,4
NOT 9 EXTRAORDINÄRA POSTER				
Förstärkning Djuphamnen	0,0	-5,0	0,0	-5,0
Summa Extraordinära kostnader	0,0	-5,0	0,0	-5,0
NOT 10 SKATTEKOSTNAD				
Uppskjutet skattekostnad	0,0	0,0	-7,2	-4,5
Summa skattekostnad	0,0	0,0	-7,2	-4,5

Finansiella rapporter

Noter balansräkning

(mnkr)	Kommun 2018	Kommun 2017	Koncern 2018	Koncern 2017
NOT 11 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Ingående anskaffningsvärde	0,0	0,0	10,2	8,8
Årets nyinvesteringar	0,0	0,0	0,0	1,4
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	0,0	0,0	10,2	10,2
Ingående avskrivningar	0,0	0,0	-9,2	-8,8
Årets avskrivningar	0,0	0,0	-1,0	-0,4
Utgående akumulerade avskrivningar	0,0	0,0	-10,2	-9,2
Utgående bokfört värde	0,0	0,0	0,0	1,0
NOT 12 MARK, BYGGNADER OCH TEKN. ANLÄGGN.				
Ingående anskaffningsvärde	843,7	812,0	3 808,3	3 589,7
Årets nyinvesteringar	57,2	40,7	223,6	243,8
Försäljning/utrangeringar	0,0	0,0	0,0	-16,2
Omklassificering till varulager	0,0	-9,0	0,0	-9,0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	900,9	843,7	4 031,9	3 808,3
Ingående avskrivningar	-316,9	-288,5	-1 562,9	-1 472,5
Årets avskrivningar	-32,3	-30,7	-106,7	-98,9
Årets nedskrivningar	0,0	0,0	-9,4	-6,5
Utrangering/försäljning	0,0	0,0	0,0	12,7
Omklassificering till varulager	0,0	2,3	0,0	2,3
Justering från fg. År	-1,5	0,0	-1,5	0,0
Utgående akumulerade avskrivningar	-350,7	-316,9	-1 680,5	-1 562,9
Utgående bokfört värde	550,2	526,8	2 351,4	2 245,4
Fördelning per område:				
- markreserv	24,9	24,9	24,9	24,9
- verksamh.fastigheter	81,6	86,8	927,2	876,9
- fastigheter för affärsverksamhet (va-verk, hamnar)	47,7	34,9	50,6	37,8
- publika fastigheter (gator, vägar, parker)	361,5	355,6	361,5	355,6
- tomträttsmark	4,3	4,3	4,3	4,3
- tekniska anläggningar (fjärrvärmeanläggning, reningsanläggning m.m.)	0,0	0,0	895,4	785,1
- pågående arbete	30,2	20,3	87,5	160,8
Utgående bokfört värde	550,2	526,8	2 351,4	2 245,4

NOTER BALANSRÄKNING (FORTS.)

(mnkr)	Kommun 2018	Kommun 2017	Koncern 2018	Koncern 2017
NOT 13 MASKINER OCH INVENTARIER				
Ingående anskaffningsvärden	239,0	214,2	530,6	458,1
Årets nyinvesteringar	15,1	25,7	32,7	74,3
Försäljning/utrangeringar	-0,8	-1,0	-1,2	-1,8
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	253,3	239,0	562,1	530,6
Ingående avskrivningar	-175,9	-160,8	-348,6	-318,3
Årets avskrivningar	-15,3	-15,4	-32,3	-31,4
Försäljning / utrangeringar	0,1	0,3	0,5	1,1
Nedskrivning inventarier	0,0	0,0	-0,4	0,0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-191,1	-175,9	-380,8	-348,6
Utgående bokfört värde	62,2	63,1	181,2	182,0
Fördelning per område:				
inventarier	32,9	36,8	118,6	122,2
maskiner o fordon	13,0	8,5	46,3	42,0
förbättringsutgift i annans fastighet	16,2	17,1	16,2	17,1
pågående arbete	0,1	0,7	0,1	0,7
Utgående bokfört värde	62,2	63,1	181,2	182,0
NOT 14 ANDELAR I KONCERN- OCH INTRESSEFÖRETAG M.FL				
Härnösands Energi & Miljö AB	50,1	50,1	0,0	0,0
AB Härnösandshus	127,5	127,5	0,0	0,0
Härnösand Invest AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Technichus AB i Mitt Sverige AB				
Kommuninvest i Sverige AB	22,3	12,9	22,3	12,9
Härnösands Näringsliv AB	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostkustbanan AB	0,0	0,0	0,0	0,0
HögaKusten Destination AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Kommunbränsle i Ådalen AB	0,0	0,0	3,1	3,2
ServaNet AB	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga långfristiga värdepappersinnehav	0,0	0,0	2,6	2,3
Summa andelar i koncern- och intresseföretag m fl	200,1	190,7	28,2	18,6
NOT 15 FORDRINGAR HOS KONCERN- & INTRESSEFÖRETAG M.FL				
AB Härnösand Kommunfastigheter	0,0	0,5	0,0	0,0
Förlagsbevis Kommuninvest i Sverige AB	3,7	3,7	3,7	3,7
Västernorrlands Länstrafik AB	2,6	0,4	2,6	0,4
Investeringsbidrag Vägmannen	0,0	0,0	7,3	7,6
Fordran Servanet	0,0	0,0	1,0	1,0
Uppskjutet skattefordran	0,0	0,0	4,8	4,2
Summa långfristiga fordringar hos koncern mfl	6,3	4,6	19,4	16,9
NOT 16 FÖRRÅD MM.				
Exploateringsfastigheter	10,5	6,8	10,5	6,8
Varulager	0,0	0	9,2	3,8
Summa förråd mm	10,5	6,8	19,7	10,6

NOTER BALANSRÄKNING (FORTS.)

(mnkr)	Kommun 2018	Kommun 2017	Koncern 2018	Koncern 2017
NOT 17 KORTFRISTIGA FORDRINGAR				
Kundfordringar	13,3	11,0	42,3	16,1
Statsbidragsfordringar	8,2	5,1	9,0	5,9
Förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	64,2	73,0	111,2	116,4
Upplupna skatteintäkter	23,9	18,7	24,2	19,0
Momsfodran	16,6	16,6	17,4	16,8
Övriga kortfristiga fordringar	11,2	1,8	17,9	2,7
Summa kortfristiga fordringar	137,4	126,2	222,1	176,8
NOT 18 KASSA OCH BANK				
Kassa och bank	0,1	0,1	23,8	48,9
Summa kassa och bank	0,1	0,1	23,8	48,9
NOT 19 EGET KAPITAL				
Balanserat resultat (justerat utifrån K3 regler)	-164,4	-187,3	171,6	125,1
Uppskrivning av andelar	9,4	0,0	9,4	0,0
Årets resultat	46,9	22,9	63,2	46,5
Utgående eget kapital	-108,1	-164,4	244,2	171,6
<i>Egna kapitalet består av:</i>				
anläggningskapital	129,5	159,1	633,7	663,3
rörelsekapital	-237,6	-323,5	-389,5	-491,7
Summa	-108,1	-164,4	244,2	171,6
NOT 20 AVSÄTTNINGAR PENSIONER				
Härnösands kommun har sedan 2005 redovisat hela pensionsåtagandet som en avsättning i balansräkningen. Härnösands kommun har sedan 2009 en del av pensionsåtagande (pensioner för personer födda till och med 1942) tryggt i Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse..				
<i>Pensioner intjänade till och med 1997</i>				
Ingående avsättning inkl. löneskatt	712,8	743,9	712,8	743,9
Nyintjänad pension (+)/Ådelreformen (-), Netto	-12,3	0,0	-12,3	0,0
Ränte- och basbeloppsuppräknig	11,8	17,5	11,8	17,5
Effekt vid byte av pensionsadministratör/aktuarie	-4,3	0,0	-4,3	0,0
Övrig post	-6,0	-9,2	-6,0	-9,2
Pensionsutbetalningar	-31,8	-33,3	-31,8	-33,3
Förändring av löneskatt	-9,3	-6,1	-9,3	-6,1
Utgående avsättning inkl. löneskatt	660,9	712,8	660,9	712,8
<i>Pensioner intjänade från och med 1998</i>				
Ingående avsättning inkl. löneskatt	114,8	110,7	114,8	110,7
Nyintjänad pension	11,5	4,3	11,5	4,3
Ränte- och basbeloppsuppräknig	1,9	2,3	1,9	2,3
Effekt vid byte av pensionsadministratör/aktuarie	-5,1	0,0	-5,1	0,0
Övriga poster	0,2	0,7	0,2	0,7
Pensionsutbetalningar	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Förändring av löneskatt	2,4	0,8	2,4	0,8
Utgående avsättning inkl. löneskatt	121,7	114,8	121,7	114,8

NOTER BALANSRÄKNING (FORTS.)

(mnkr)	Kommun 2018	Kommun 2017	Koncern 2018	Koncern 2017
Särskild avtalspension och visstidspension				
Ingående avsättning inkl. löneskatt	0,0	0,6	0,0	0,6
Övriga poster	0,0	-0,5	0,0	-0,5
Förändring av löneskatt	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Utgående avsättning inkl. löneskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
Pensioner OPF-KL				
Ingående avsättning inkl. löneskatt	0,3	0,3	0,3	0,3
Utgående avsättning inkl. löneskatt	0,3	0,3	0,3	0,3
Summa utgående avsättning inkl. löneskatt	782,9	827,9	782,9	827,9
Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse				
Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse	-182,2	-195,3	-182,2	-195,3
Löneskatt	-43,6	-40,4	-43,6	-40,4
Summa Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse	-225,8	-235,7	-225,8	-235,7
Stiftelsens anskaffningsvärderade egna kapital	-208,1	-222,5	-208,1	-222,5
Långfristig fordran löneskatt	-43,6	-40,4	-43,6	-40,4
Återlånade medel	531,2	565,0	531,2	565,0
Aktualiseringsgrad	98%	91%	98%	91%
Avsättning pensioner för Räddningstjänsten				
Ingående avsättning			10,6	9,7
Årets avsättning			0,8	1,1
Årets utbetalning			-0,8	-0,6
Ränte- och basbeloppsuppräknig			0,2	0,2
<i>Utgående avsättning</i>			10,9	10,4
Löneskatt			0,1	0,2
Summa pensionsskuld Räddningstjänsten			11,0	10,5
Avsättningar pensioner inkl. koncernbolagen	557,1	592,2	568,1	602,7
NOT 21 ANDRA AVSÄTTNINGAR				
Lokala investeringsprogrammet (LIP)				
Ingående värde	1,5	1,5	2,5	1,5
Ny avsättning	0,0	0,0	0,0	1,0
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	1,5	1,5	2,5	2,5
Överenskommelser				
Ingående värde	1,0	0,1	1,0	0,1
Ny avsättning	0,0	1,0	0,0	1,0
lanspråktaga avsättningar	-1,0	-0,1	-1,0	-0,1
Utgående avsättning	0,0	1,0	0,0	1,0
Twist Kastellskolan				
Ingående värde	0,0	1,6	0,0	1,6
Ny avsättning	0,0	0,0	0,0	0,0
lanspråktaga avsättningar	0,0	-1,6	0,0	-1,6
Utgående avsättning	0,0	0,0	0,0	0,0

NOTER BALANSRÄKNING (FORTS.)

(mnkr)	Kommun 2018	Kommun 2017	Koncern 2018	Koncern 2017
Avsättning leverantör				
Ingående värde	0,9	0	0,9	0,0
lanspråktaga avsättningar	-0,5	0	-0,5	0,0
Ny avsättning	0,0	0,9	0,0	0,9
Utgående avsättning	0,4	0,9	0,4	0,9
Garantikostnader (AB Härnösandshus)				
Ingående värde			0,2	0,2
lanspråktaga avsättningar			0,0	0,0
Utgående avsättning			0,2	0,2
Deponiyta 1 (Hemab)				
Ingående värde			0,0	1,2
Nya avsättningar			0,0	0,0
lanspråktaga avsättningar			0,0	-1,2
Utgående avsättning			0,0	0,0
Deponiyta 2 (Hemab)				
Ingående värde			8,2	6,6
Nya avsättningar			0,0	1,6
lanspråktaga avsättningar			-0,6	0,0
Utgående avsättning			7,6	8,2
Vindkraft Vårdkasen (Hemab)				
Ingående värde			0,7	0,7
Nya avsättningar			0,1	0,0
lanspråktaga avsättningar			-0,4	0,0
Utgående avsättning			0,4	0,7
Fondering Vatten (Hemab)				
Ingående värde			10,0	7,0
Nya avsättningar			5,0	3,0
lanspråktaga avsättningar			0,0	0,0
Utgående avsättning			15,0	10,0
Avsättning vattenskador (Hemab)				
Ingående värde			1,8	1,1
Nya avsättningar			0,0	0,7
lanspråktaga avsättningar			-1,4	0,0
Utgående avsättning			0,4	1,8
Totalt ingående värde avsättningar	3,5	3,2	24,4	20,0
Totalt förändringar	-1,5	0,2	1,2	4,3
Summa andra avsättningar	2,0	3,5	25,6	24,4
NOT 22 LATENT SKATT				
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	0,0	0,0	92,9	84,8
Uppskjuten skatt på temporära skillnader	0,0	0,0	0,0	0,4
Summa latent skatt			92,9	85,2

NOTER BALANSRÄKNING (FORTS.)

(mnkr)	Kommun 2018	Kommun 2017	Koncern 2018	Koncern 2017
NOT 23 LÅNGFRISTIGA SKULDER				
Lån i banker och kreditinstitut	100,0	0,0	1 183,4	1 007,7
Checkräkningskredit	0,2	0,2	0,2	0,2
Övriga långfristiga skulder	30,0	30,2	76,3	80,4
	130,2	30,4	1 259,9	1 088,3
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut				
Genomsnittlig ränta	neg.	neg.		
Genomsnittlig räntebindningstid	390 dagar	90 dagar		
Lån som förfaller inom				
1 år (redovisas som kortfristig skuld)	90,0	170,0	221,0	300,0
2-5 år	100,0	0,0	1 183,4	1 007,7
Checkräkningskredit totalt	90,4	90,4	90,4	90,4
<i>Fördelat koncernkonto:</i>				
<i>Härnösands kommun</i>	1,1	-1,8	1,1	-1,8
<i>Härnösand Energi & Miljö AB koncern</i>	-5,3	-1,0	-5,3	-1,0
<i>Härnösandshus AB koncern</i>	2,3	1,8	2,3	1,8
<i>Härnösand Näringsliv AB</i>	0,4	0,1	0,4	0,1
<i>Technichus i Mitt Sverige AB</i>	1,1	0,3	1,1	0,3
<i>Invest i Härnösand AB AB</i>	0,2	0,4	0,2	0,4
<i>Checkräkningskredit utnyttjad</i>	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
<i>Checkräkningskredit outnyttjad</i>	90,2	90,2	90,2	90,2
Förutbetalda bidrag som regleras över flera år				
Investeringsbidrag	30,0	30,2	30,0	30,2
Återstående antal år (snitt)	20,0	20,1	20,0	20,1
Summa förutbetalda bidrag	30,0	30,2	30,0	30,2
NOT 24 KORTFRISTIGA SKULDER				
Kortfristiga skulder till kreditinstitut o kunder + kort del av övr långfr skulder	91,6	173,8	222,6	304,1
Skulder inom koncernkontot	-1,1	2,0	1,9	2,0
Leverantörsskulder	37,0	35,7	52,1	107,3
Personalens skatter, avgifter o löneavdrag	17,8	17,7	21,8	23,0
Övriga kortfristiga skulder	5,7	3,5	29,3	1,2
Semesterlöneskuld och upplupna löner	97,4	99,1	105,0	82,8
Årets pensioner avgiftsbestämd del inkl löneskatt	45,7	47,0	46,3	47,9
Statlig tillfälligt generellt bidrag flyktingers	0,0	22,8	0,0	22,8
Upplupna kostnader o förutbetalda intäkter	91,5	55,0	176,1	136,9
Summa kortfristiga skulder	385,6	456,6	655,1	728,0

NOTER BALANSRÄKNING (FORTS.)

(mnkr)	Kommun 2018	Kommun 2017	Koncern 2018	Koncern 2017
NOT 25 BORGENSÅTAGANDEN				
Borgen i kommunala bolag	1 345,8	1 233,2	1 345,8	1 233,2
Borgensåtagande egna hem	0,2	0,2	0,2	0,2
Övriga förpliktelser	23,4	22,4	23,4	22,4
Summa borgensåtaganden	1 369,4	1 255,8	1 369,4	1 255,8
<p>Härnösands kommun har i december 1993 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga 274 kommuner som per 2013-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga dessa kommuner har ingåtts ett avtal om hur ansvaret skall fördelas på varje medlemskommun vid ett eventuellt infriande av borgensansvaret. Principerna för denna fördelning sker efter en beräkningsmodell grundad på samtliga medlemskommuners respektive ägarandel i Kommuninvest. Härnösands kommun hade vid årsskiftet 2012/2013 en ägarandel i Kommuninvest som uppgick till 0,36 procent.</p>				
NOT 26 ANSVARFÖRBINDELSER				
Tilläggsupplysning garantibelopp				
Prognos garantibelopp Fastigo inom 1 år	0,0	0,0	0,2	0,2
Prognos garantibelopp Fastigo senare än 1 år men inom 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Prognos garantibelopp Fastigo senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,2
Tilläggsupplysning operationell leasing				
Prognos leasingavgifter inom 1 år	0,6	0,6	0,6	0,6
Prognos leasingavgifter senare än 1 år men inom 5 år	0,8	0,8	0,8	0,8
Prognos leasingavgifter senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilläggsupplysning hyresavtal längre än tre år				
Prognos hyresavgifter inom 1 år	169,9	169,2	169,9	169,2
Prognos hyresavgifter senare än 1 år men inom 5 år	616,4	648,1	616,4	648,1
Prognos hyresavgifter senare än 5 år	558,2	677,5	558,2	677,5
Tilläggsupplysning medfinansiering EU-projekt				
EU-projekt budgeterat inom 1 år	2,5	2,1	2,5	2,1
EU-projekt budgeterat senare än 1 år men inom 5 år	1,2	1,4	1,2	1,4
EU-projekt budgeterat senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa ansvarsförbindelser	1 349,6	1 499,7	1 349,8	1 500,1

Drift- & investerings- redovisning

NÄMNDERNAS DRIFTSREDOVISNING 2018

(mnkr)	Intäkter 2018	Kostnader 2018	Nettokostnad 2018	Budget 2018	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelse inkl KF	146,6	-279,3	-132,6	-161,1	28,5
Arbetslivsnämnden	80,4	-135,8	-55,4	-60,0	4,6
Samhällsnämnden	28,5	-200,8	-172,3	-178,6	6,3
Skolnämnden	131,4	-725,9	-594,5	-594,0	-0,5
Socialnämnden	123,6	-730,6	-606,9	-566,6	-40,3
Summa nämnder	510,6	-2 072,3	-1 561,7	-1 560,3	-1,4
Kommunövergripande verksamhet	9,5	-30,8	-21,3	-45,0	23,7
varav Pensionskostnader inkl löneskatt	0,0	-27,3	-27,3	-32,3	5,0
Summa	520,1	-2 103,1	-1 583,0	-1 605,3	22,3

INVESTERINGSREDOVISNING 2018

(mnkr)	Inkomster	Utgifter	Netto	Budget 2018	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelse	0,0	-8,1	-8,1	-11,8	3,7
Arbetslivsnämnden	0,0	-0,5	-0,5	-1,5	1,0
Samhällsnämnden	1,5	-60,5	-59,0	-70,6	11,6
Skolnämnden	0,0	-2,7	-2,7	-3,0	0,3
Socialnämnden	0,0	-0,6	-0,6	-1,0	0,4
Summa	1,5	-72,4	-70,9	-87,9	17,0

STÖRRE INVESTERINGSPROJEKT 2018 (MNKR)

	Inkomster	Utgifter	Netto
Kommunstyrelsen -8,1 varav:			
IT utrustning för internleasing	0,0	-3,4	-3,4
Målning Wendela Hellmanskolan	0,0	-2,0	-2,0
Summa	0,0	-5,4	-6,4
Samhällsnämnden -59,0 varav:			
- Bro över järnväg, Ådalsv	0,0	-19,6	-19,6
- Kronholmskajen, undervatten, trädäck mm	0,0	-12,9	-12,9
- Verkstadsvägen	0,0	-4,9	-4,9
- E4 Ålandsbro	0,0	-3,1	-3,1
- Lövuddsvägen	0,0	-3,0	-3,0
- Alpina liftar	0,0	-3,0	-3,0
- Södervägen, naturvårdsåtgärder	1,2	-2,1	-0,9
Summa	1,2	-48,6	-47,4

Redovisningsprinciper

Härnösands kommuns årsredovisning är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning. Kommunen följer de rekommendationer som lämnats av Rådet för Kommunal Redovisning och strävar i övrigt efter att följa god redovisningssed, med undantag för pensionsredovisningen.

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på Sveriges kommuner och landstings (SKL) decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2.

Övriga intäkter

Härnösands kommun tillämpar rekommendation RKR 18 från och med 2010. Rekommendationen innebär att investeringsbidrag, anslutningsavgifter, gatukostnadsersättningar tas upp som en förutbetalad intäkt, och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Avskrivningar

Kommunens avskrivningstider har fram till 2009 gjorts med vägledning av SKL:s förslag till avskrivningstider. Avskrivningar beräknas inte för mark, konst och pågående arbeten. På övriga anläggningstillgångar sker linjär avskrivning utifrån förväntad ekonomisk livslängd.

Någon anpassning av avskrivningstiderna bolagen emellan i den sammanställda redovisningen har inte skett. Kommunens investeringar från och med 2010, skrivs av utifrån nyttjandetiden. Avskrivning påbörjas den dag anläggningstillgången är färdig att tas i bruk. Komponentavskrivningar görs på nya investeringar och som har ett värde över 1 mnkr.

Fram till och med 2009 tillämpas huvudsakligen följande ekonomiska livslängder:

Fastigheter och anläggningar
20, 33 och 50 år

Maskiner och inventarier
5-10 år

Energidistributionsanläggningar
25 år

VA-anläggningar
10, 20 och 33 år

Från och med 2010 tillämpas huvudsakligen följande nyttjandetider för investeringar som är gjorda 2010 och senare:

Fritidsanläggningar
10-60 år

Fastigheter och anläggningar
10-60 år

Parker
15 -25 år

Gatu- och belysningsanläggning
25-60 år

Maskiner och inventarier
3-10 år

Lånekostnader

Härnösands kommun tillämpar huvudmetoden enligt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) 15.1.

Jämförelsestörande poster

Ekonomiska händelser som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder betraktas som jämförelsestörande och redovisas som not till resultaträkningen.

Extraordinära poster

Enligt RKR 3.1 ska en post klassificeras som extraordinär om den saknar tydligt samband med den ordinarie verksamheten, om den inte förväntas inträffa regelbundet samt att den uppgår till ett väsentligt belopp.

Pensionskostnader och pensionsskuld

Lagen om kommunalredovisning anger att det endast är nyintjänade pensionsförmåner från och med 1998 som skall redovisas som en avsättning i balansräkningen (blandmodellen). Härnösands kommun har från och med 2005 redovisat hela pensionsåtagandet som en avsättning i balansräkningen (fullfonderingsmodellen). Av den orsaken skiljer sig Härnösands kommuns redovisning mot andra kommuners som istället redovisar pensionsförmåner som intjänats före 1998 som ansvarsförbindelse inom linjen. Härnösand redovisar hela förändringen av pensionsåtagandet

i resultaträkningen som verksamhetens kostnader och finansiella kostnader. Avsikten är att ge en rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och utveckling samt en god redovisning. Därför följer Härnösands kommun inte rekommendation nummer 17.

Fullkostnadsmodellen har påverkat resultatet år 2018 positivt med 51,9 mnkr.

Härnösands kommun har ett pensionsåtagande som är tryggt med 226 mnkr i Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse.

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgång räknas en tillgång där anskaffningsvärdet uppgår till minst ett halvt basbelopp, 22 400 kr (föregående år 22 150 kr) exklusive moms, och som har en livslängd på minst tre år. Anläggningstillgångar tas i balansräkningen upp till anskaffningsvärde efter avdrag för planerliga avskrivningar. Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar tas från och med 2010 upp som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Ej avslutade investeringar balanseras som pågående arbeten.

Leasing

Från och med bokslutet 2004 redovisas all leasing i en tilläggsupplysning. Alla

leasingavtal i kommunen har klassificerats som operationell leasing. Den totala leasingkostnaden för ett avtal skall vara över 43 000 kronor och löpa över mer än tre månader.

Kassaflödesrapport

År 2010 har Rådet för kommunal redovisning utgivit en ny rekommendation (16.2, redovisning av kassaflöden). I denna rekommendation redogörs för vad som är god redovisningssed vid upprättandet av en kassaflödesrapport. Härnösands kommun följer rekommendationen.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen har upprättats i enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Den sammanställda redovisningen för Härnösands kommun omfattar kommunen, AB Härnösandshuskoncernen (100 procent), Hemabkoncernen (100 procent) och Räddningstjänsten Höga kusten- Ådalen (33 procent).

Kommuner är skyldiga att upprätta sammanställd redovisning om:

- Kommunens andel av de kommunala koncernföretagens omsättning uppgår till 5 procent eller mer av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag eller om
- Kommunens andel av de kommunala

koncernföretagens balansomslutning uppgår till 5 procent eller mer av kommunens balansomslutning.

För de organisationer som undantas är kommunens andel mindre än så. Eftersom dessa organisationer dessutom medför en låg risk för kommunen har bedömningen gjorts att det inte är väsentligt att konsolidera dessa organisationer i koncernens siffror.

Följande organisationer avses:

- Invest i Härnösand AB koncernen (100 procent)
- Härnösands Näringslivs AB (49 procent)
- Stiftelsen läsmuseet i Västernorrland (30 procent)
- Ostkustbanan AB (5,7 procent)
- Höga Kusten Destination AB (25 procent)

Ekonomisk ordlista

ANLÄGGNINGSTILLGÅNG

Tillgångar avsedda för stadigvarande innehav såsom anläggningar och inventarier.

AVSKRIVNING

Planmässig värdeminskning av anläggningstillgångar för att fördela kostnaden över tillgångens livslängd.

BALANSLIKVIDITET

Betalningsberedskap på kort sikt. Definieras som kvoten mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder.

BALANSRÄKNING

Visar den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och hur den har förändrats under året. Av balansräkningen framgår hur kommunen har använt sitt kapital (i anläggnings- och omsättningstillgångar), respektive hur kapitalet anskaffats (lång- och kortfristiga skulder samt eget kapital).

EGET KAPITAL

Skillnaden mellan tillgångar och skulder.

FINANSIELLA KOSTNADER & INTÄKTER

Kalkylmässig kostnad för det kapital som utnyttjas inom en viss verksamhet.

JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

Är kostnader och intäkter som inte tillhör den ordinarie verksamheten och som är viktig att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNG

Tillgångar i likvida medel och kortfristiga fordringar m.m. Dessa tillgångar kan på kort sikt omsättas till likvida medel.

KORTFRISTIGA SKULDER OCH FORDRINGAR

Skulder och fordringar som förfaller inom ett år från balansdagen.

LÅNGFRISTIGA SKULDER OCH FORDRINGAR

Skulder och fordringar som förfaller senare än ett år från balansdagen.

SOLIDITET

Långfristig betalningsförmåga. Andelen eget kapital av de totala tillgångarna.

RESULTATRÄKNING

Sammanställning av årets intäkter och kostnader som visar årets resultat (förändring av eget kapital).

RÖRELSEKAPITAL

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.

Revisionsberättelse

Revisorerna i Härnösands kommun 2019-04- 11.
Till Fullmäktige i Härnösands kommun | Organisationsnummer 212000-2403

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder och genom utsedda lekman-revisorerna den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisions-sed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsregle-mente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

VI BEDÖMER sammantaget att styrelse och nämnder i Härnösands kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

VI BEDÖMER att räkenskaperna är rättvisande. Vi konstaterar att pensionsredovisningen avviker från lagen om kommunal redovisning.

VI BEDÖMER att skol-, arbetslivs- och samhällsnämndens interna kontroll har varit tillräcklig. Vi riktar anmärkning mot kommunstyrelsen och socialnämnden.

VI BEDÖMER att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med det finansiella mål som fullmäktige uppställt. Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med fullmäktiges verksamhetsmål.

ANSVARSPRÖVNING

Kommunstyrelsen

Vi riktar anmärkning mot att kommunstyrelsens brustit i sin uppsiktspflicht. Kommunstyrelsen har varit passiv och inte tagit den samordnande roll som behövs för att säkerställa styrningen och kontrollen av socialnämndens ekonomi.

VI TILLSTYRKER att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för ledamöterna i kommunstyrelsen.

Skolnämnden

Vår granskning ger inte anledning till anmärkning mot nämnden.

VI TILLSTYRKER att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för ledamöterna i skolnämnden.

Socialnämnden

Vi riktar anmärkning mot bristande styrning och internkontroll av ekonomi. Nämnden har inte säkerställt att verksamheten arbetat utifrån de åtgärder eller budgetbeslut som nämnden lagt fast. Ekonomistyrningen har inte varit tillräcklig och budgeten har inte följts.

VI TILLSTYRKER att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för ledamöterna i socialnämnden.

Samhällsnämnden

Vår granskning ger inte anledning till anmärkning mot nämnden.

VI TILLSTYRKER att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för ledamöterna i samhällsnämnden.

Arbetslivsnämnden

Vår granskning ger inte anledning till anmärkning mot nämnden.

VI TILLSTYRKER att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för ledamöterna i arbetslivsnämnden.

Överförmyndaren

Vår granskning ger inte anledning till anmärkning mot överförmyndaren.

VI TILLSTYRKER att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för ledamöterna i överförmyndaren.

Valnämnden

Vår granskning ger inte anledning till anmärkning mot valnämnden.

VI TILLSTYRKER att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för ledamöterna i valnämnden.

Godkännande av årsredovisning

Vi avstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2018.

Vi återoppar bifogade redogörelser och rapporter.

Karl Hultin har p.g.a. jäv inte deltagit i granskningen av kommunstyrelsen. Sigfrid Tjernlund har p.g.a. jäv inte deltagit i granskningen av socialnämnden.

Härnösands kommun 2019-04-09

Sigfrid Tjernlund
Ordförande

Ingrid Flodin
1:a vice ordförande

Bo Anders Öberg
2:a vice ordförande

Monica Flodin

Peter Hasselborg

Karl Hultin

Samuel Möller

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna: Sammanställning revision 2018.w granskningsrapporter från lekmanrevisorerna, revisionsberättelser förtroendevalda, granskningsrapport årsredovisning 2018.

Härnösands kommun,

871 80 Härnösand

Telefon växel: 0611-34 80 00

Växeln är öppen: 07.30 - 16.30

Fax: 0611-34 80 30

E-post: kommun@harnosand.se

Organisationsnummer: 212000-2403

Servicecenter

Sambiblioteket, plan 1

Universitetsbacken 3

Öppet vardagar: 08.00-16.30

Telefon: 0611-34 80 40

**Härnösands
kommun**